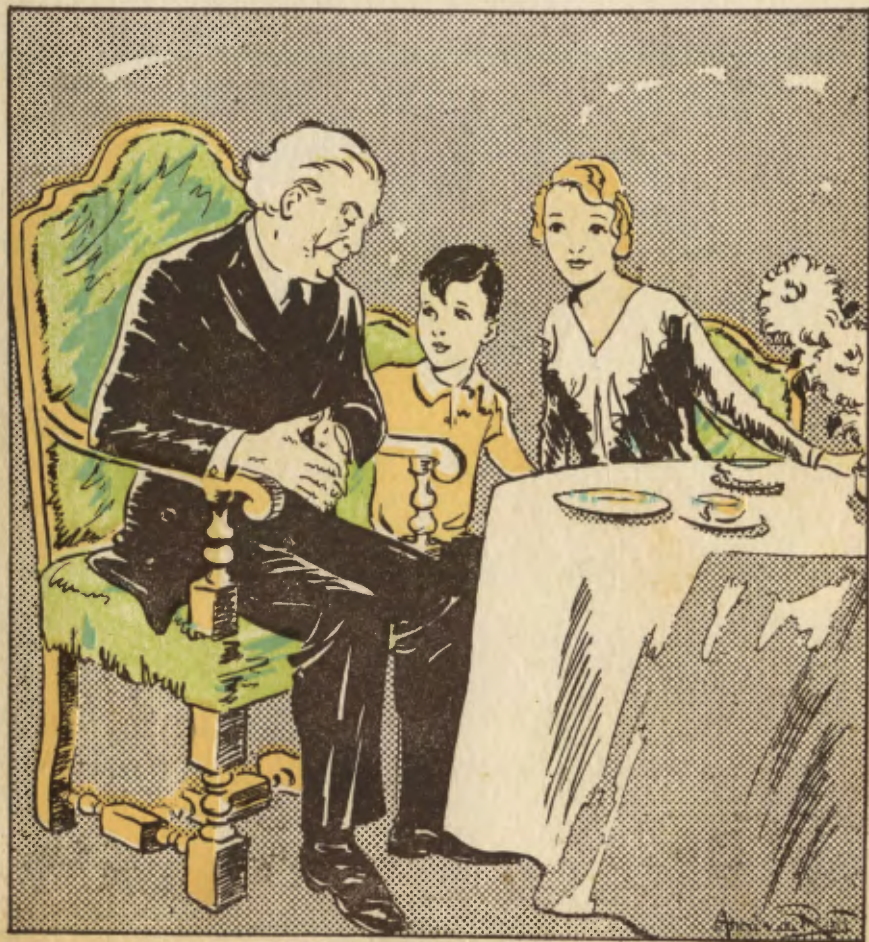

FREK BU GROOTVADER

DOOR
J.H.HUISMAN - SCHIPPERS

NUKERK - G.F. CALLENBACH

FREEK BIJ GROOTVADER

FREEK BIJ GROOTVADER

DOOR J. H. HUISMAN—SCHIPPERS

GEÏLLUSTREERD DOOR ANNIE VAN DE RUIT

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

ER KOMT EEN BRIEF.

Het regende

En niet maar zoo'n beetje, maar héél hard, zoodat het kletterde tegen de ruiten en de dikke droppels, die op de straatsteenen neerplasten, weer hoog opspatten.

Freek Hijmans stond er met plezier naar te kijken — zijn neus dicht bij 't raam. Wat liep die goot daar aan den overkant! De afvoerbuis kon de watermassa haast niet verwerken. Telkens spoot ze een dikken straal water met kracht vooruit. En wat 'n plassen kwamen er na zoo'n geweldige stortbui. Sommige waren zoo groot, dat je er al niet meer over heen kon stappen. Springen zou nog gaan; maar dan mocht je wel een flink aanloopje nemen, anders ging het vast niet goed. Stel je voor, dat je er midden in sprong Natuurlijk zat je dan in een oogenblik vol modderspatten — van boven tot beneden. En als je dan zoo eens thuis kwam? Wat zou je moeder dan wel zeggen?

Je moeder

Freek keerde zijn hoofd een beetje om en keek naar den divan, waar zijn moeder lag. Ze had de oogen gesloten, net of ze sliep. En toch was 't niet zoo. Maar ze hield haar oogen gesloten, omdat ze dan beter kon rusten. Want ze was zoo moe, zoo erg moe Met een hart

vol liefde en medelijden keek Freek naar het teere vrouwtje daar op den divan.

Arm moedertje! Wat was ze tegenwoordig dikwijls moe. Als hij uit school kwam, kon hij haar bijna altijd op hetzelfde plekje vinden. 't Was zeker geen gewone vermoedheid; want moeder raakte nooit uitgerust. En dat moest eigenlijk toch, als je altijd maar bleef liggen? — Wanneer was 't ook weer begonnen? O ja, kort na dat ongeluk met vader. Wat was dat verschrikkelijk geweest! 'sMorgens ging vader nog vroolijk en gezond van huis en een half uur later werd hij dood thuisgebracht — overreden door een auto. De chauffeur had natuurlijk veel te woest gereden. Anders was het vast niet gebeurd; want vader was altijd zoo voorzichtig Hoe lang was dat nu al geleden? Een jaar *zeker*; want toen zat ik nog in de derde klas. Och, wat was alles toen opeens anders geworden! Moeder schreide zoo dikwijls En vaak zat ze maar stil vóór zich uit te kijken, vooral als 't schemer begon te worden. En vroeger was dat juist zoo'n mooi uurtje. Want dan speelden vader en moeder met hem, of ze vertelden hem een leuk verhaaltje. Maar 't prettigst van alles was, als zij samen zongen! Dan zat hij, Freek, maar stil te luisteren, en durfde zich haast niet te verroeren, omdat hij niets van dat wonder-mooie wilde missen. Wat kon moeder prachtig zingen! En zoo hoog veel hoger dan vader. Maar die had weer zoo'n zware stem. Hij moest zich altijd wat inhouden, als ze samen zongen. Want anders zou je moeder niet goed kunnen hooren. Soms deed Freek zachtjes mee. Héél zachtjes natuurlijk, want zijn stem was nog niet zoo erg vast. Hij raakte wel eens in de war, omdat hij die verschillende wijzen niet al te best uit elkaar kon houden. Moeder raakte *nooit* in de war, en vader ook niet, al zongen ze ook wel tien versjes

achter elkaar. — Eer ze er aan dachten, was dan 't schemer-
uurtje voorbij en moest de lamp op. Ja, toen leek het
iederem dag wel feest, maar nu

Wat vervelend, dat er haast geen mensch voorbijging
met al dien regen. Je zag ook heel geen jongens spelen.
Wie maar eenigszins kon, bleef natuurlijk stilletjes binnen.
Wie laat zich nu voor z'n plezier kletsnat regenen? —

Weer drukte Freek zijn neus tegen de ruit, om maar
zoo ver mogelijk te kunnen zien Ha, daar had je de
postbode. Je kon hem aan zijn pet wel kennen. En ook
aan zijn keep. Daar had hij de brieven tasch onder; want
de kranten en brieven mochten niet nat worden. Bij de
meeste huizen stond hij even stil, om wat in de gleuf van
de brievenbus te stoppen, soms twee, drie dingen tegelijk.
— Bij ons zal hij wel niets brengen, dacht Freek spijtig.
Ze kregen haast nooit een brief. — Nu was de postbode
aan den overkant o, daar kregen ze alleen maar een
krant. En nu kijkt-ie naar ons huis. Zou-ie ja vast, hij
haalt een brief uit zijn tasch. Daar komt-ie al aan

Freek luisterde naar het kleppen van de brievenbus en
riep toen opgetogen:

„Moeder, moeder een brief de postbode heeft
een brief in de bus gestopt. Mag ik 'm halen, moeder?”

„Een brief?” klonk het mat uit het rusthoekje. En
toen met wat meer belangstelling: „O ja, dat kan uit-
komen. Haal 'm maar even, vent. Maar knip eerst het
licht aan; anders struikel je nog in het donker.”

Met een stralend gezicht kwam Freek den brief bij
moeder brengen. Dat was me een gebeurtenis! Hij zag
stil toe, hoe moeder eerst 't adres bekeek en toen haastig,
met een kleur van spanning, den brief openmaakte.

„Trek even de gordijnen dicht, Freek.”

Terwijl Freek het deed, keek hij meteen naar moeder

Wat had ze lang werk met lezen. En toch was het maar een kaart.... met een paar regeltjes er op. Van wie zou-ie wezen?

„Kom eens hier, vent. Moeder heeft je wat te vertellen.”

Met een paar sprongetjes was Freek bij moeder en keek haar vol verwachting aan. Haar arm om Freek's schouder geslagen, drukte zij haar jongen stijf tegen zich aan en kuste hem innig op beide wangen. Ze wist wel, dat Freek zich maar wàt graag liet vertroetelen en knuffelen door zijn jong moedertje. —

Toen opeens begon mevrouw Hijmans:

„Zeg, Freek, je weet wel, dat moeder tegenwoordig niet al te gezond is, hè? Ik moet veel rusten, zegt de dokter telkens. Maar 't schijnt wel, of het niet veel helpt. En nu wil de dokter hebben, dat ik een poosje naar een sanatorium ga om wat vlugger aan te sterken.”

„Een sanatorium — wat is dat, moeder?”

„Een sanatorium is een groot huis met veel kamers voor zieke mensen.”

„O, net als een ziekenhuis?”

„Ja, maar dan alleen voor zulke zieken als moeder — die veel moeten rusten en flink eten.”

„En gaat u daar heen, moeder?”

„Ja, voor een maand of drie; dan ben ik misschien weer heelemaal beter.”

„En ik dan — mag ik met u mee?”

„Nee, vent. Een sanatorium is alleen voor zieke mensen en niet voor zoo'n gezonden jongen als jij. Die kunnen ze daar niet gebruiken, zie je.”

„Maar waar moet ik dan blijven, als u weg bent?” vroeg Freek verbaasd.

„Dat wou ik je juist gaan vertellen, m'n jongen. Luister maar eens. — Ik heb aan je grootvader geschreven en hem gevraagd, of je die maanden bij hem mag logeeren. En dat mag — het staat in dezen brief. Daar ben ik toch zoo blij om!”

„Maar heb ik dan ook een grootvader — net als Jan Mulder?” vroeg Freek ten hoogste verwonderd.

„Ja,” lachte moeder. „Dat wist je niet, hè?”

„Maar waarom komt die dan nooit bij ons? Jan Mulder z'n grootvader komt telkens een paar dagen over. En dan brengt hij altijd een dik stuk chocola voor Jan mee.”

„Zoo, dat is héél aardig van dien grootvader. — Neen, jouw grootvader is hier nog maar één keer geweest. Dat was een dag vóór vaders begrafenis.”

„En ik heb hem heelemaal niet gezien!”

„Nee, grootvader kwam 's avonds, toen jij al sliep. En hij is maar héél kort gebleven.”

„Heeft hij mij nog gezien, moeder?”

„Neen,” zuchtte moeder. „Hij is weer gauw weggegaan en was erg bedroefd.”

„Jan Mulder gaat in de vakantie altijd naar zijn grootvader. Waarom mag ik er nooit heen, moeder?”

Mevrouw Hijmans draalde even met haar antwoord, alsof ze naar de juiste woorden moest zoeken. Maar toen zei ze zacht:

„Grootvader is eigenlijk boos op moeder. En daarom komen wij nooit bij elkaar.”

„Boos? Waarom? Wat hebt u hem dan gedaan?”

„Ja vent, dat kan ik je nú nog niet uitleggen. Daar ben je nog veel te jong voor. Maar *dit* moet je goed onthouden. Moeder heeft grootvader geen kwaad gedaan. Maar grootvader denkt van wel, omdat hij 't niet goed begrijpt.”

„Och, wat jammer! — 't Is zeker net als op school; daar begrijp je ook niet alles altijd zoo goed. Toen we verleden jaar zoo'n boel van die lange deelsommen

moesten maken, kon ik ze eerst maar niet goed krijgen. Maar toen heeft de meester me geholpen. En nu ken ik ze nèt zoo goed.... Kan u het grootvader ook niet beter leeren, moeder?"

„Nee, Freek, dat gaat niet. Alleen de Heere kan het doen. En ik bid er gedurig om.”

„En ik zal grootvader een heeleboel liefs van u vertellen. Dan wordt het wel weer goed, hè moeder?"

„We zullen 't maar hopen, Freek!" antwoordde mevrouw Hijmans met een flauw glimlachje.

„Is er ook een grootmoeder in huis, moeder?"

„Nee, grootmoeder is al gestorven, toen vader nog maar een kleine jongen was. Maar er is een juffrouw in huis, die voor alles zorgt.”

„Is 't een *aardige* juffrouw?"

„Dat weet ik niet; ik heb haar nog nooit gezien. — Ze komt je de volgende week halen, Freek.”

„Als ze niet aardig is, dan loop ik stil weg. En dan kom ik weer bij u, hoor moeder!"

„Maar kind, dat mag niet.... dat wil moeder volstrekt niet hebben," riep mevrouw Hijmans verschrikt uit. „Wegloopen foei kind, je weet niet, wat je zegt. Beploof me, Freek, dat je dat *nooit* doen zult.”

„O nee, moeder, ik loop niet weg, hoor! Ik zei het maar zoo.... Zou *grootvader* wel aardig voor me zijn?"

„O ja, vast wel. Als jij maar zorgt altijd lief en gehoorzaam te zijn. Dan doe je moeder ook een groot plezier. En je weet het, Freek — zóó wil de Heere het ook hebben. Denk daar altijd aan, m'n jongen. Ongehoorzame kinderen kan de Heere niet liefhebben. Mocht grootvader soms eens wat stil zijn, dan moet je maar denken: Hij heeft ook zooveel verdriet gehad in zijn leven. Dan is het heel moeilijk altijd vroolijk en opgewekt te zijn. Daar komt

nog bij, dat grootvader vaak heel veel last heeft van reumatiek. Dan doen z'n beenen zóó'n pijn, dat hij er haast niet op staan kan. Soms krimpt hij van de pijn. Ik heb wel eens gehoord, dat grootvader dikwijls heele dagen op bed moet blijven, of met z'n beenen op een stoel moet zitten. Dan kan hij heelemaal niet uitgaan, zelfs niet met z'n auto."

„Een auto heeft grootvader dan zèlf een auto?" vroeg Freek met een blij gezicht.

„Ja, en een groot huis met een mooien tuin heeft-ie ook. Je zal eens zien, hoe prettig het daar bij grootvader is. Zoo'n paar maanden zijn in een wip om."

Freek was nu een en al belangstelling en deed zooveel vragen, dat moeder er ten laatste een eind aan moest maken; want 't was al lang tijd voor de boterham. En toen moest hij naar bed. Maar 's nachts droomde hij van al de heerlijkheid, die hem daar bij grootvader te wachten stond.

II.

JUFFROU FRANKEN.

't Was ongeveer een week later en nog tamelijk vroeg in den morgen. Het dorpje, waar grootvader Hijmans woonde, was nog in diepe rust. 't Scheen wel, dat alle menschen nog sliepen en zoo nieuwe krachten verzamelden voor de vermoeiende dagtaak, die hen wachtte.

Opeens verscheurde een gillend stoomfluitje de stilte.

En even daarna kwam het eerste locaaltreintje van dien dag het kleine station binnentuffen. De portieren werden opengeworpen, maar niemand stapte uit. De conducteur keek even speurend het perron af. Zou er geen enkele passagier zijn? Ja, daar was toch nog iemand, die mee wilde. Slechts één — en dat was juffrouw Franken, de huishoudster van meneer Hijmans. Zij stapte in een leege damescoupé, legde haar paraplu voorzichtig in het net en ging toen bij een raampje zitten. Weldra werden de portieren weer dichtgeslagen en zette de trein zich langzaam in beweging. Eerst al hortend en stootend, maar al gauw met een matig gangetje.

Juffrouw Franken maakte het zich nu gemakkelijk. Hè, zoo'n hoekplaatsje was toch maar fijn, als je zoo'n lange en vervelende spoorreis moest maken! Ze hoopte maar, dat er vooreerst niemand in de coupé zou komen. Je kon veel beter alleen zijn. Dan hoefde je niet te praten, je was vrijer in je bewegingen, hinderde niemand en kon naar hartelust je gedachten laten gaan. Ja, er was stof genoeg om over te denken. En daarbij schudde juffrouw Franken herhaalde malen het hoofd en een diepe plooi vertoonde zich tusschen de wenkbrauwen. Die reis, die reis toch! En dan alles, wat daarmee in verband stond! Dat gesprek met meneer Hijmans zat haar nog versch in 't geheugen. Wanneer was 't ook weer? O ja, verschenen Vrijdag — met het koffiedrinken. Zóó was 't gegaan. Meneer had eerst wat zitten peinzen en toen was hij begonnen:

„We krijgen binnenkort een kleine verandering in ons huishoudentje, juffrouw.”

„Een verandering, meneer? — Hoe bedoelt u dat?” had ze met eenige ongerustheid gevraagd.

„Dat zal 'k u zeggen. De vrouw van mijn overleden zoon — u weet wel — moet een paar maanden rust

nemen — in een sanatorium, ziet u. En nu heeft ze mij gevraagd, of haar jongen dien tijd bij mij kan logeeren. En dat heb ik maar goedgevonden.”

„O, meneer, meneer . . . !” had ze gejammerd, „wat gaat u nu beginnen! Een jongen in ons rustige huishouden! Dat zal me wat worden! — Hoe oud is hij?”

„Een jaar of tien, geloof ik. Precies weet ik het niet eens. Hij kan ook wel negen wezen.”

„Och, och, net op zoo'n kwajen leeftijd! Lastig en brutaal, overal vuile voeten maken, deuren dichtslaan, dat je hooren en zien vergaat. Ik weet er alles van. Ons verdriet is niet te overzien. 't Is voorgoed gedaan met onze rust, meneer!”

„Kom, kom, juffrouw, u moet het niet zoo zwaar opnemen. 't Is maar voor een maand of drie. Dat komen we wel te boven, zou ik zeggen.”

„Drie maanden, zegt u . . . ? Maar 't wordt natuurlijk veel langer. Wat is nu drie maanden voor iemand, die weer op krachten moet komen? Niks, niemendal, dat zeg ik u. Ik weet er alles van. Die dokters praten eerst altijd van „maar drie maanden”, om je niet zoo te laten schrikken. Maar d'r komen er minstens drie bij; dat verzeker ik u. Ik heb het al zoo dikwijls beleefd. En dan is 't nog de vraag, of dat arme vrouwtje wel ooit weer heelemaal beter wordt. 't Kan best een sukkelpartij worden, of . . . ja, 't ergste zullen we ons maar niet voorstellen. Maar in alle gevallen zitten we weken en maanden met zoo'n kwajongen opgescheept. Ik weet er alles van.”

„Foei juffrouw, zoo mag u niet praten. Ik heb zoo'n idee, dat het nog wel wat mee zal vallen. Eerlijk gezegd heb ik er ook niet veel mee op. Maar 't is toch mijn kleinzoon, ziet u. En waar kan zoo'n kind dan beter zijn dan bij zijn eigen grootvader?”

„Och, och, 't zal wel zoo'n verwend moederskindje zijn, dat in alles zijn zin wil doordrijven. En den heelen boel op stelten zet, als je niet terdege oppast. Wie weet, wat we hier nog beleven. Ik houd mijn hart er over vast.”

„Dat hoeft niet, juffrouw. Ik ken den jongen niet, omdat we nooit bij elkaar komen. U weet, dat ik met z'n moeder niets te maken wil hebben. Maar als dat kereltje ondeugend of verwend is, dan krijgt-ie al gauw met mij te doen. Pas op — ik ben in zoo'n geval lang niet gemakkelijk. Dat zou hij terdege ondervinden. We laten ons niet overheerschen door zoo'n kwajongen, die pas komt kijken. Wees dus maar gerust, juffrouw — 't komt wel goed; dat zal u 'es zien. En maak nu maar de noodige schikkingen hier, dat de jongen een aardige slaapkamer krijgt. Dan zal hij zich wel gauw thuis gaan voelen, denk ik. — En verder wou ik ook nog graag, dat u hem zelf ging halen.”

Daar had ze heelemaal geen zin in gehad. Maar meneer deed het verzoek op zoo'n stilligen toon, dat het haast als een bevel klonk. En dan deed je maar het best, stilletjes je mond te houden. Ze kende meneer héél goed. Als hij iets wou, dan hoefde je hem niet tegen te spreken; want het plan ging tóch door. Daar hielp geen praten tegen.

En nu zat ze dan in den trein naar Veendorp om 't joggie af te halen. Hè, ze werd waarlijk al wat slaperig. Zoo vroeg op geweest vanmorgen. En dan dat eind loopen naar 't station, waar ze een groot kwartier te vroeg aankwam. Ja, ja, dat ging zoo, als je weinig reisde. Dan was je altijd bang, dat je te laat zou komen en dat de klok achter liep. Vannacht ook al niet best geslapen — door die voorgenomen reis natuurlijk. Enfin, nu kon ze de oogen wel even sluiten; tijd genoeg

Niet lang daarna was juffrouw Franken in zoete rust,

waaruit ze bij de stopplaatsen maar even ontwaakte, om dan dadelijk weer in te dommelen. Zoo ging het steeds door, totdat de conducteur met het openen der portieren meteen den naam „Veendorp” afriep. Toen werd de juffrouw opeens klaar wakker, wreef zich de oogen uit, greep haar paraplu en haastte zich naar buiten. 't Was hoog tijd; de meeste portieren waren al weer gesloten.

Bij den uitgang stond het dagmeisje van mevrouw Hijmans haar al op te wachten. Dus hoefde ze den weg niet te vragen en konden ze samen gezellig opwandelen.

III.

OP REIS NAAR GROOTVADER.

„Dag mevrouw Hijmans! Hoe gaat het u? — Ik ben juffrouw Franken, de huishoudster van Freek's grootvader, zooals u al wel begrepen zult hebben. — En daar hebben we Freek zelf. Dag ventje, geef me maar 'es een hand. Wij zullen het samen wel goed kunnen vinden, denk ik.”

Freek keek de juffrouw eens even onderzoekend aan — om te weten, wat hij van haar te hopen of te vreezen had. Ja, ze praatte wel heel vriendelijk, maar die oogen, die oogen . . . 't Was net, of de juffrouw dwars door je heen wou kijken. Heel anders dan moeder. Die had zulke zachte, lieve oogen. — 't Was dan ook met een zekeren schroom, dat Freek zijn mollig knuistje even in de toegestoken hand van de juffrouw liet rusten.

Al heel gauw was moeder met de bezoeker in een druk gesprek gewikkeld. Ze scheen toch wel aardig te zijn — die juffrouw Franken. Ze vroeg zoo belangstellend naar moeders gezondheid en luisterde zoo aandachtig naar wat moeder vertelde.

Langzamerhand week de onrust uit Freek's oogen en kreeg hij zin om een poosje met zijn mecanodoos te gaan spelen. Die mocht hij straks ook meenemen naar grootvader. Misschien kreeg hij er nog wel een van grootvader bij — zoo'n groote, net als Jan Mulder had. Die had 'm ook van z'n grootvader gekregen.

De tijd vloog dien dag om. En veel te gauw naar Freek's zin sloeg het uur van vertrek. Nu kreeg hij het er toch te kwaad mee. Moeder pakte hem zoo stevig en

drukte haar jongen zóó stijf tegen zich aan, alsof ze hem nooit meer los wou laten.

„Och moeder,” snikte Freek wanhopig, „laat me toch maar niet naar grootvader gaan. Ik wil liever met u mee.... naar het sanatorium.”

„Dat kan niet, lieve jongen,” klonk het zacht en liefdevol terug. „Toe Freek, maak het me nu niet moeilijker dan het al is. Ik zie geen beteren weg, m'n jongen. Wees nu 'es flink en schrei niet langer. Over drie maanden hopen we elkaar, zoo de Heere wil, weer in gezondheid te ontmoeten. En dan blijven we altijd bij elkaar, hoor!”

„En hoeft u dan 's avonds niet meer zoo lang op den divan te liggen, moe? En gaan we dan weer spelen, net als vroeger?”

„Ja Freek,” antwoordde mevrouw Hijmans met een flauwen glimlach. „Wees jij nu maar gehoorzaam aan juffrouw Franken en grootvader. En vergeet vooral je avondgebedje niet.”

„Nee, moeder. Ik zal iederen avond aan den Heere vragen, of Hij u weer gauw beter wil maken.”

„Ja, doe dat, mijn kind. We zullen trouw elken dag voor elkaar bidden, nietwaar? — Maak je nu klaar, Freek, anders wordt het te laat voor den trein.”

Nog een omhelzing en een stevige handdruk — en toen nam juffrouw Franken hem mee. Moeder ging aan 't raam staan, om haar jongen zoo ver mogelijk na te staren. Telkens en telkens weer keek Freek om en wuifde naar zijn moeder, die hem vriendelijk toelachte. Ze was toch zeker niet zoo èrg ziek, meende Freek. Want ze had zulke mooie kleurtjes op de wangen. En wat glinsterden haar oogen; net sterretjes. Misschien was ze wel gauw weer beter, en duurde het niet eens drie maanden, zooals de dokter zei.

Vóór ze den hoek omsloegen, bleef Freek nog even staan, om moeder voor 't laatst toe te wuiven. Maar toen ze verder gingen, was het hem op dien stralenden voorjaarsdag net, of de zon achter donkere, dreigende wolken was schuilgegaan.

Freek kreeg in den trein een mooi hoekplaatsje. En juffrouw Franken ging tegenover hem zitten. Eerst werd er niets gezegd. Maar toen de juffrouw zijn ernstig, droevig gezichtje zag, kreeg ze toch medelijden met het arme ventje. En nu ging ze hem opmerkzaam maken op allerlei dingen, die uit het raampje te zien waren. Zoo gelukte het haar, de aandacht van al het droevige af te leiden.

Toen ze enkele stations voorbij waren, werd de juffrouw moe. Zij praatte niet meer en weldra zakte haar hoofd op zij. Ze was in slaap gevallen. Freek keek er met plezier naar, hoe haar hoofd nu eens rechts, dan weer links overhelde. Soms schommelde het zoo heen en weer, dat Freek werkelijk vreesde, dat de juffrouw om zou vallen. En hij had al een paar maal in voorzorg zijn handen beschermend uitgestoken.... Maar neen, 't ging goed. Eindelijk ging ze gemakkelijk achterover leunen en zat nu in haar hoekje al maar te knikkebollen. Freek moest er bepaald om lachen, tot groot vermaak van de medereizigers. Wat deed de juffrouw toch grappig, als ze sliep! Heel anders dan moeder, die altijd zoo rustig was.

Moeder — dat woord riep opeens weer droevige herinneringen bij den jongen op. Wat zou ze nu doen? Maakte ze zich al klaar om naar het sanatorium te gaan? Zou de auto al voor de deur staan?

Met zulke gedachten was hij nog bezig, toen de trein weer stopte en ze moesten uitstappen.

Nu naar grootvader. Die gedachte en al het nieuwe, dat hij daar te zien zou krijgen, verdreven weer het andere,

dat zoo pas beslag op hem gelegd had. En dapper stapte hij nu met zijn geleidster den straatweg op naar zijn tijdelijk tehuis.

IV.

FREEK KRIJGT EEN VRIENDJE.

„Dag, grootvader!”

„Zoo jongen, ben je daar? — Je heet Frederik, is 't niet?”

„Ja — net als grootvader. Maar moeder zegt altijd Freek tegen me.

„Zoo, zoo! — Een goeie reis gehad, juffrouw?”

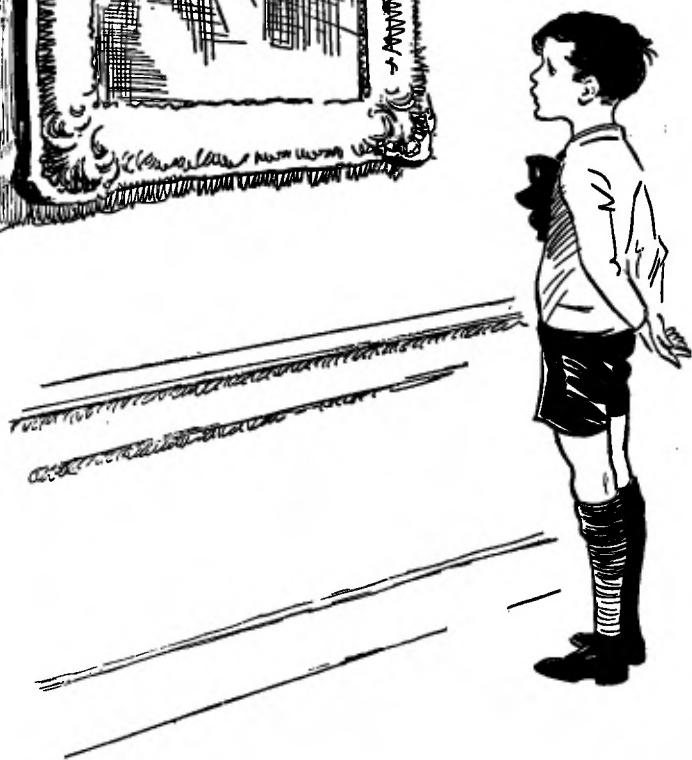
„Ja, meneer, alles is best gegaan. — Komaan, ik moet maar eens in de keuken gaan kijken, hoe ver Dina met het eten is.”

En weg was ze — Freek alleen met z'n grootvader achterlatend. Een beetje onwennig keek de jongen rond. Wat was het hier mooi! Veel fijner dan bij moeder. Grootvader had zeker een heeleboel geld.

Daar viel zijn oog op een groot schilderij, midden aan den wand. De late stralen van de avondzon vielen er juist op. Even kijken, dacht Freek. — Hè, wat was dat een dik, mooi vloerkleed! Je voetstappen werden heel niet gehoord. Onbeweeglijk stond hij een poos voor het levensgroot portret van een jongen man. — Daar hoorde hij zacht achter zich:

„Weet je wel, wie dat is, Frederik?”

„Jawel — dat is vader. We hebben er thuis ook zoo een. Maar veel kleiner. En d'r is ook niet zoo'n mooie lijst om.”

„Je lijkt sprekend op je vader,” ging de oude heer voort. „Als twee druppels water.”

„Ja, dat heeft moeder ook wel 'es gezegd,” was 't opgetogen antwoord. „Moeder nam 't portret dikwijls van den muur en dan zat ze 't altijd een poos te bekijken. En ze schreide dan zoo”

„Hm, hm!” bromde grootvader en keerde zich toen met een ruk om.

Verbaasd keek Freek hem na, terwijl hij met groote stappen de kamer op en neer liep. Waarom deed grootvader opeens zoo raar? En waarom zei hij niets meer? —

Freek was blij, toen het eten werd opgedragen en het weer wat gezelliger werd.

Met stil genoegen merkte grootvader op, dat Frederik netjes aan tafel zat, niet het grootste woord had en ook zeer bescheiden was. Gelukkig — zijn moeder gaf hem toch wel een goede opvoeding. Dat bracht den ouden heer in een milde stemming, zoodat Freek 's avonds tot het besluit kwam, dat grootvader toch niet kwaad was, al keek hij wat streng.

Alleen in een vreemde kamer en op een vreemd bed zonder moeder, die hem altijd zoo zorgvuldig toedekte, was het hem moeilijk zijn opkomende tranen te bedwingen. Maar dapper zei hij tot zich zelf: „niet kinderachtig wezen; dat wil moeder niet hebben.” — Zou zij al slapen? Neen, vast niet. Zij kon nooit zoo gauw in slaap komen. Hoe ver zouden ze nu van elkaar af zijn? Hoeveel uur loopen? Vast een heeleboel. In gedachten zag Freek zijn moeder daar al liggen — héél stil en ook in een vreemde kamer en op een vreemd bed, net als hij. Ze moest maar eens gauw een brief van hem hebben. Dan kreeg hij er ook dadelijk een terug. Wat een leuk idee zoo telkens aan je moeder te schrijven;

en dan zij ook weer. Al die brieven zou hij netjes bewaren en ze samenbinden tot een pakje — met een lintje er om. En wat zou het heerlijk zijn ze telkens weer over te lezen — net zoo lang, totdat je ze wel uit 't hoofd kon opzeggen. — Zou moeder zijn brieven ook bewaren? Ja, vast wel. Hij kon nog wel niet zoo mooi schrijven als moeder. En taalfouten zouden er ook wel in zitten. Maar daar keek moeder niet naar. „Wat er *in* stond, daar kwam 't op aan,” had ze gezegd.

Zou ze nu ook aan *hem* denken? Misschien wel. Hij zou haar eens vragen, hoe laat ze daar in 't sanatorium ging slapen. In zijn eersten brief al — dan wist hij 't voortaan. Kom, nu moest-ie zich maar eens omkeeren. 't Was al zoo laat En met de gedachte aan moeder viel ons ventje eindelijk in slaap.

De eerste dagen mocht hij op „Vredelust” (zoo heette grootvaders landgoed) naar hartelust rondloopen en spelen. Maar na een week moest hij naar school. Grootvader bracht er hem in zijn auto zelf heen. Wat voelde Freek zich trotsch, zoo naast grootvader in dien fijnen wagen! Jammer, dat Jan Mulder 't niet zien kon. Wat zou die groote oogen opgezet hebben. Met innerlijk genot keek hij naar zijn grootvader, die met vaste hand het stuur hield en zoo knap tusschen twee wagens door wist te schieten of om een groetenkar heen te draaien. Net of hij 't zijn leven lang gedaan had.

Hè, waren ze er nu al? Veel te gauw eigenlijk. 't Ging nou juist zoo fijn

Grootvader praatte even met den meester en reed toen weer weg. Op dat oogenblik voelde Freek zich weer héél eenzaam, zoo temidden van allemaal vreemde kinderen, die hem nieuwsgierig aankeken.

Gelukkig ging de school gauw aan en kwam hij naast een aardig, net jongetje te zitten, dat hem al dadelijk vriendelijk toeknikte. Ook gaf hij Freek, als het zoo te pas kwam, allerlei wenken en aanwijzingen bij het werk, zoodat de nieuweling zich al spoedig thuis begon te voelen.

In 't speelkwartiertje stapten ze samen het schoolplein op.

„Zeg,” begon Freek, „hoe heet je nog meer dan Theo?”

„Theo Smit — en jij?”

„Frederik Hijmans — maar je mag ook wel Freekie tegen me zeggen, of anders Freek. Dat vind ik veel aardiger. Moeder noemt me ook altijd zoo.”

„Zegt ze *nooit* Frederik?”

„Ja, een enkelen keer wel, als ze een beetje boos op me is, of als ze me tweemaal roepen moet. Maar dat gebeurt niet vaak, hoor!”

„Zijn jullie hier pas komen wonen?”

„Nee, we wonen hier heelemaal niet. Maar moeder moest een paar maanden naar een sanatorium. En nu ben ik zoo lang bij m'n grootvader.”

„O, dat was zeker die heer met de auto?”

„Ja,” zei Freek stralend, „heb je 't gezien, dat hij me bracht? — Een fijne wagen, hè?”

„Nou, dat 's vast. Wij hebben er ook een. Maar die is lang zoo mooi niet. Vader verhuurt 'm ook wel aan andere menschen. We hebben een fietsenzaak, zie je. En vader repareert ook auto's en motorfietsen.”

„Verkoopen jullie geen nieuwe?”

„*Fietsen* bedoel je zeker? Nou — en òf. Moet je maar eens in onzen winkel komen kijken; daar staan er een heeleboel. Ik krijg er ook al gauw een, heeft vader gezegd.”

„Kun je dan fietsen?”

„Ja zeker — d'r is niks ân, hoor! Onze knecht heeft het me geleerd. Twee keer heeft-ie me bij m'n schouder vastgehouden en reed hij naast me. En toen heb ik het verder alleen geleerd. — Weet je wat — als ik zelf een fiets heb, zal ik het jou ook leeren. 't Gaat gauw genoeg. Zullen we dat doen?”

„Hè ja, dat zou leuk wezen; ik wil 't wel graag.”

„Wij moesten maar vriendjes worden, vind je ook niet?”

„Mij best, hoor! maar.... heb je dan nog geen vriend?”

„Nee jô, we wonen hier ook pas een week of zes”....

Daar ging de schoolbel, 't vrije kwartier was om. Freek stapte naast zijn nieuwen vriend de gang in. Wat was-ie opeens blij! Hij voelde zich niet meer zoo vreemd temidden van de andere kinderen. Theo leek wel een aardige jongen te zijn. Misschien niet zoo'n leukerd als Jan Mulder. Maar dat was ook een echte grappenmaker....

V.

GROOTVADER EN FREEK WORDEN BOOS OP ELKAAR.

Toen Frederik een paar weken op „Vredelust” was, had-ie al heel wat opgemerkt. Hij wist b.v. precies, wanneer grootvader zin had om eens gezellig met hem te praten. En ook . . . wanneer je maar het beste deed, zoo veel mogelijk uit zijn buurt te blijven. Dat was op

de dagen, als grootvader reumatiek had. Dan wreef hij telkens met een pijnlijk gezicht zijn beenen, die op een stoel met een dik kussen rustten. O wee, als je dan de onvoorzichtigheid beging, wat al te luidruchtig binnen te komen. Dan klonk het al gauw op brommerigen toon: „Zeg, Frederik, kan dat niet wat zachter? Gedraag je netjes en fatsoenlijk, jongen.” — In zoo'n geval maakte Freek maar gauw, dat hij wegkwam. Want hij wist al bij ondervinding, dat de minste overtreding of onnoodige drukte je een strenge vermaning of dreigende waarschuwing op den hals haalde. Praten kon je met grootvader op zoo'n tijd ook niet. 't Leek wel, of hij dan opeens veel doover geworden was. Je moest alles twee- of driemaal zeggen. Daar werd je natuurlijk zoo moe van, dat je al gauw maar liever je mond hield.

Soms was grootvader erg stil en staaarde maar recht voor zich uit. Vroeg je wat, dan kreeg je geen ander antwoord dan „ja” of „neen”. En er kwam wel eens een „ja” als het bepaald „neen” moest zijn. Blijkbaar zat grootvader dan in diepe gedachten. Wat hij toch zoo al te denken had?

Met juffrouw Franken kon Freek het aardig goed vinden. Als je maar zorgde bij 't binnenkomen geen vuile voeten te maken en al je kleeren, speelgoed en zoo meer altijd weer netjes op te bergen, dan ging het best. Ze was lang zoo kwaad niet, als je op 't eerste gezicht zou denken. Ze keek alleen maar wat stroef. En wat ze zei, kwam er dikwijls zoo bevelend uit, of ze een afdeeling soldaten voor zich had, die ze drillen moest. Maar ze kon ook best een onschuldig plagerijtje of een grapje verdragen. Bij een leuken zet kon ze soms zoo schudden van 't lachen, dat je onwillekeurig zelf ook mee ging doen.

Neen, 't was hier best uit te houden, dacht Freek. Hij

vond drie maanden zelfs heel zoo lang niet meer als in 't eerst. Van moeder had-ie twee keer een kort briefje gekregen. Ze schreef, dat ze zich nog erg moe gevoelde en blij was, dat ze daar zoo heerlijk kon uitrusten. Ook vermaande ze haar jongen toch vooral gehoorzaam te zijn, opdat zijn verzorgers geen moeite met hem zouden hebben.

Op zekeren middag kwam Freek vroolijk de huiskamer binnen. Hij had uit school zoo prettig met een paar makkertjes gespeeld en gedraafd, elkaar nagezeten en gestoeid van belang. Geen wonder dus, dat zijn guitige jongensoogen straalden van plezier. Maar hij zag al gauw, dat grootvader niet op dreef was. Hij keek zoo donker.... en telkens streek hij over zijn been; vast weer rheumatiek.

„Doet uw voet erg pijn, grootvader?”

„Watblief?”

„Of uw been erg pijn doet?” vroeg Freek nu wat luider.

„Ja.”

„U moet er een beetje zalf op doen, grootvader. Dat deed moeder ook altijd, als ze ergens pijn had. Uit zoo'n wit potje met een blauw papiertje er op. Dat helpt zoo best.... Laatst was ik zoo erg gevallen — een groote bult op mijn hoofd. Je kunt er nõg wat van zien — en ik kan 't ook nog een beetje voelen. *Hier* zit het.... Eerst deed het verschrikkelijk zeer. Maar toen moeder er wat zalf opgedaan had, ging de ergste pijn dadelijk over. Hebt ù niet zoo'n potje zalf, grootvader?”

„Wat zeg je?”

„Of ù niet zoo'n potje zalf hebt?”

„Nee,” klonk het kort en scherp. De oude man trok hierbij zoo'n grimmig gezicht, dat juffrouw Franken ongerust werd. Zij probeerde op verschillende manieren

Freek's aandacht te trekken. Ze kuchte eens, verschoof haar stoel een beetje en legde ook al een paar maal haar vinger waarschuwend op den mond. Maar Freek merkte niets en ratelde maar door.

„Jammer, dat u niet van die zalf in huis hebt, grootvader. Moeder had het potje nog bijna vol, toen ik wegging. Zal ik haar 'es vragen, of u er wat van hebben mag, grootvader? En hoe die zalf heet?”

„Neen,” barstte mijnheer Hijmans opeens uit. „Ik wil niks van je moeder hebben. Onthoud dat maar goed voor 't vervolg.”

„Bent u dan nog altijd boos op haar?” vroeg Freek met een ongelukkig gezicht.

„Ja, en daar heb ik alle redenen toe.”

„Och, 't is ook zoo jammer, dat u het niet begrijpt.”

„Wát zeg je daar?”

„U begrijpt het niet goed, zei moeder.”

„Begrijp ik het niet? Zoo, zei ze dat? Wel aardig verzonnen. Maar 't is niet waar, zie je. Je moeder heeft je maar wat wijsgemaakt. 't Is een leugen, een *grote* leugen, versta je dat?” — Hierbij lachte grootvader zoo hatelijk, dat Freek van drift opsprong.

„Wat ù zegt, is een leugen!” barstte hij nu uit. „Moeder loog nooit! En ze heeft me niks wijsgemaakt ook. En als u het tòch zegt d-dan bent u een *n-nare* man. D-daar n-nu weet u het.”

Met gebalde vuisten en vlammeende oogen stond hij voor zijn grootvader. Hij kon er de laatste woorden haast niet uit krijgen. 't Was, of er een brok in zijn keel zat, dat hem deed stotteren.

Grootvader keek bij dien ongewonen uitval eerst verwonderd op. Maar toen maakte een geweldige boosheid zich van hem meester. Hij vergat zijn zieke been, sprong

van zijn stoel op en riep, wit van drift, en met schorre stem:

„Wat wou jij, kwajongen? *Mij* hier de les lezen . . . ? Zoo'n brutale vlegel! Vooruit, maak dat je wegkomt . . . naar je kamer. En kom me vooreerst niet onder de oogen.”

Meteen wees hij zoo gebiedend naar de deur, dat Freek angstig werd en met een paar sprongen de deur uitholde, de trap op en naar zijn slaapkamer. Daar viel hij geheel overstuur op een stoel neer, de ellebogen op tafel. Wat klopte en hamerde zijn hart — en zijn hoofd ook! Hij beefde over het geheele lichaam. Was het van boosheid of van angst? . . . Hij wist het zelf niet. Misschien wel allebei. Hoe lang hij zoo wel gezeten had, zou hij niet kunnen zeggen.

Eindelijk kwam hij wat tot zich zelf door een knagend gevoel in de maagstreek. Hij kreeg honger. Zou het nog geen tijd zijn om te eten? Waarom kwam niemand hem roepen? Of zou hij vanavond geen eten krijgen . . . voor straf? Dat zou me wat wezen. Hij had juist een honger als een wolf, omdat-ie zich vanmiddag haast geen tijd gegund had om behoorlijk te eten. Toen scheen hij niet veel trek te hebben, maar nu . . . 't Zou toch wel een erge straf zijn — zoo zonder eten naar bed. Dat was bij moeder nog nooit gebeurd. Met zoo'n hongerig gevoel in je maag kon je toch immers niet slapen. Zou er niet haast iemand naar boven komen? Kraakte daar al niet de trap? . . . Neen, toch niet. 't Bleef zoo stil beneden, zoo angstig stil. — Dan maar wat naar buiten kijken. Zoo ging de tijd wat vlugger om. Wat hadden die musschen daar een schik in die struiken! Geen wonder — ze waren vrij om overal heen te vliegen. Ze zaten niet gevangen zooals hij. Maar ze waren ook niet brutaal geweest, zei een zwak

stemmetje van binnen. Nee, nee, daar wou Freek liever niet naar luisteren. 't Was immers allemaal grootvaders schuld. Had die maar geen kwaad van zijn moeder moeten zeggen; dat was natuurlijk gemeen. Kon *hij* het helpen, dat-ie toen zoo boos geworden was, en nou ja een beetje brutaal ook? Grootvader was begonnen ja, die moest het nu ook maar weer goedmaken

Hoorde hij daar niet wat? Freek luisterde gespannen, het hoofd naar de deur gekeerd. Ja zeker, er kwam iemand de trap op. Wie zou 't wezen? Zouden ze hem dan tòch nog komen roepen? Daar ging de deur open en kwam Dina, het dagmeisje, de kamer in. Ze droeg een blad met een paar schaaltes en zoo meer.

„Hier breng ik je wat eten, Freek. Als je 't op hebt, moet je 't blad maar even bij het traphekje zetten; dan vind ik het wel. — En dan moet je maar naar bed gaan, heeft de juffrouw gezegd. Je mag vanavond niet meer beneden komen, zei ze. — Wat heb je toch uitgevoerd, zeg?”

„Niks,” bromde Freek terug.

„Och kom, jô, maak dat een ander wijs. Voor niemendal word je toch niet naar boven gestuurd. Je hebt natuurlijk katekwaad uitgehaald. Dat weet ik al vooruit. — Nou zeg, vertel het me eens.”

Freek zei niets, bleef koppig zwijgen met het hoofd in z'n handen.

„Mag ik het niet weten, Freek? — Toe jongen, wees niet zoo eigenwijs. *Praat* dan toch!”

Even was het stil. Dina wachtte op antwoord. Maar toen dit uitbleef, zei ze snibbig:

„Nou, 't hoeft ook niet meer. Houd het maar voor je, als je dat liever wil. Jij bent me ook een lievertje, hoor! Bepaald om te stelen, zeg!” — En meteen trok ze de

deur een beetje harder dicht dan bepaald noodig was.

Freek was weer alleen. Hij zuchtte diep. Nu had-ie ze alle drie boos gemaakt. Ja, hij had best gezien, dat juffrouw Franken ook ontevreden over hem was, toen hij zoo driftig de kamer uitholde. Allemaal kwaad op hem. Nu ja — wat kon 't hem ook eigenlijk schelen — moesten ze zelf maar weten. Hij zou er zich niks van aantrekken — niemandal. Wat dachten ze wel?

Eerst maar eens eten. —

Hij had al een paar happen genomen, toen hij opeens bedacht, dat-ie nog niet gebeden had. Anders deed grootvader dat altijd hardop, en thuis moeder. Haastig deed hij een kort gebedje — en toen weer aan 't eten van wat juffrouw Franken altijd met zooveel zorg klaarmaakte. Hè, wat smaakte 't weer lekker!

Toen de schalen leeg waren, zette hij 't heele zaakje boven bij de trap neer. Dina zou 't straks wel weghalen. Het danken vergat-ie heelemaal.

Wat nu? Hij kon wel naar bed gaan, had Dina gezegd. Maar daar had-ie heelemaal geen zin in. Van slapen kwam toch vooreerst niets. 't Begon al wat schemerig te worden. Freek keek eens naar buiten in den tuin, waar reeds de schaduwen vielen. Je kon alles niet eens goed meer onderscheiden. Onwillekeurig gingen zijn gedachten weer terug naar dat voorval van straks. Echt leelijk van grootva, zoo iets van zijn moeder te zeggen. En 't was ook heelemaal niet waar. Dat moeder opzettelijk liegen zou . . . hoe kwam hij er bij? Dat was immers onmogelijk. Wat was hij kwaad geworden! En wat keek de juffrouw zuinig! En nu Dina ook al boos. Bij drie zulke booze menschen moest hij nu wonen.

Moest dat?

Freek dacht er eens over na En toen schoot hem

opeens een gedachte door 't hoofd, die hij ook wel dadelijk wou uitwerken. Als hij eens . . . ja, als-ie eens . . . wegliep . . . naar moeder toe. Weg van al die booze menschen. Ja, ja, naar moeder toe. Moeder, die altijd zoo goed en zoo lief voor hem was — heel anders dan die brommerige grootvader. Maar . . . hoe moest dat plannetje nu uitgevoerd worden? De trap af en de buitendeur uit — dat zou niet gaan; want dan konden ze hem zien. Vooruit, dan maar door 't raam. Freek keek eens naar beneden. Nou, nou, de diepte viel hem niet mee. Er uit springen . . . dat kon niet. Veel te gevaarlijk. Je zou je arm of been kunnen breken, of je voet verstuiken. En als je dan daar buiten eens een heelen nacht moest liggen . . . in pikdonker en in de kou . . . Hu, 't was om van te rillen! Nee, nee, dat was te gewaagd. Maar aan een touw of koord naar beneden — ja, dat kon best. Gauw wat opzoeken. Hier op zolder zou wel wat zijn. Voorzichtig opende Freek de kamerdeur en schreed voetje voor voetje vooruit. Hè, wat was 't hier al donker. Je kon haast niets meer zien. Oppassen maar, dat hij niet wat omverschopte; want dan konden ze 'm beneden hooren. Na eenig zoeken vond hij wat . . . een eind touw, dat aan den anderen kant vast zat. Had-ie geen mes of zoo iets, om het los te snijden? Zenuwachtig voelde Freek in zijn zakken . . . neen, niets van dien aard. Hoe zat het nu met dat andere eind? . . . Ah, zóó was het — er stond een kist op. Als hij die maar eens wat kon oplichten. Dan kon hij 't eind gemakkelijk wegtrekken. Wat was die kist zwaar! *Te* zwaar eigenlijk voor zijn zwakke krachten. Hij trok en wrong, probeerde de kist wat weg te schuiven . . . Eindelijk — daar schoot het eind los; maar zoo onverwacht, dat Freek omvertuimelde. Hij schrok er van. Zouden ze 't beneden gehoord hebben? Angstig en met

bonzend hart luisterde hij Maar geen enkel geluid drong tot hem door. 't Bleef doodstil beneden. Grootvader was gelukkig een beetje doof, de juffrouw deed na het eten altijd een slaapje, en Dina nou, die was zeker al klaar met haar werk en dus al naar huis. Anders had *zij* 't wel gehoord; want de keuken was er net zoowat onder.

Zoo stelde Freek zich zelf gerust. Heel zacht zocht hij nu zijn kamertje weer op. Ziezoo, nu het touw aan 't raam vastmaken en je dan laten zakken. Freek was volijverig om zijn roekeloos plan uit te voeren. Hij dacht er niet aan, hoe hij in dien nacht verder moest komen, hoe groot de afstand wel was, die hem van zijn moeder scheidde, en zoo meer. Neen, hij kende op 't oogenblik geen bezwaren. Slechts één gedachte vervulde hem en legde beslag op al zijn denken — hier vandaan en naar moeder toe. Voorzichtig schoof hij 't raam op en keek naar beneden. Hè, wat griezelig! Als het touw nu eens brak, of los schoot, voor hij op den grond was Nee, nee, nu niet jezelf bang maken. Vooruit, nu vlug opschieten. Met koortsachtige haast probeerde hij het eene eind van het touw aan een knop bij het raam vast te maken

Maar opeens hield hij op.

Waarom?

Hoorde hij wat beneden? Neen, maar hij herinnerde zich plotseling dat gesprek met moeder, toen hij over weggelopen gesproken had. 't Was toen meer een grapje van hem geweest. Maar wat was moeder geschrokken! Zij had hem toen immers laten beloven, zoo iets *nooit* uit te halen. En nu zou het er toch van gekomen zijn. Ongehoorzaam aan moeder, en dus ook ongehoorzaam aan God, die daar hoog boven de sterren woont. Die alles hoort en alles ziet. Die onze geheimste gedachten

kent. Ongehoorzame kinderen heeft de Heere niet lief, had moeder hem geleerd. En wat had-ie nu een slecht en dom plan in zijn hoofd gehaald. Ja, dom ook. Want hij *kon* immers niet bij moeder zijn — daar in het sanatorium. Alleen *zieke* menschen werden er opgenomen. En dan nog — hoe moest hij er komen? Hij wist immers den weg niet. En dat midden in den nacht. Wat een domme jongen was-ie toch! Hij kreeg er een kleur van. — Met bevende vingers maakte hij het touw weer los, borg het op en kleedde zich toen haastig uit. In bed en lekker onder de dekens brak de hevige spanning van de laatste oogeblikken los in een langdurig schreien. Krampachtig snikkend klonk telkens een half-gesmoord: Moeder, moeder, van zijn bevende lippen.

Eindelijk werd hij wat rustiger. Het heftig schokken van zijn lichaam verminderde en hield ten laatste geheel op. Freek was in slaap gevallen.

VI.

EEN MIDDAGJE BIJ THEO.

Toen Freek den volgenden morgen geroepen werd moest hij zich eerst eens bedenken, welke dag het vandaag was. O ja, Woensdag, en dus vanmiddag geen school. Fijn! — Maar waarom kwam er dadelijk een minder prettig gevoel over hem? Wat was er ook weer gebeurd? O ja, nu wist-ie het weer — die ruzie met grootvader gisteravond. Hè, wat naar! Was dat nu maar niet gebeurd! Zijn boosheid was in den slaap heelemaal

weggezonken. Hij had nu maar één verlangen: alles weer goed te maken — en gauw ook.

Toen hij zich gewasschen en aangekleed had, stond hij een oogenblik besluiteloos. Wat moest-ie nu doen? Dadelijk naar beneden gaan, of hier wachten, tot hij geroepen werd? Hij wist het waarlijk niet. O, daar kwam al iemand aan — de juffrouw zeker. Hij meende het te hooren aan 't kraken van de trap Ja, zij was het.

„Goeie morgen, Freek, heb je lekker geslapen?”

„Goeie morgen, juffrouw! Ja, 'k heb wel goed geslapen, maar maar mag ik nog niet beneden komen — bij u in de kamer?”

„Nee vent, 't moet eerst weer in orde zijn tusschen grootvader en jou.”

„Maar ik wil ik wil 't graag weer weer goedmaken,” stotterde Freek verlegen, terwijl de waterlanders al tevoorschijn sprongen.

De juffrouw zag het en ze kreeg werkelijk medelijden met het bevende ventje, dat door zijn lieve moeder zoo dringend aan haar goede zorgen was toevertrouwd. En daarom zei ze op ongewoon zachten toon:

„Nou, stil maar, Freekie, niet schreien, vent; anders kunnen de jongens op school het zien. En dat hoeft niet. Wat doe je ook zoo brutaal te wezen tegen je grootvader. Ik wist waarlijk niet, wat ik hoorde.”

„Ja, maar maar waarom zei grootvader dan ook zoo iets zoo iets leelijks van moeder? Dat mag toch ook niet?”

„Nu ja, praat er maar niet langer over. Grootvader had weer veel last van z'n been. En dan moet je niet veel tegen hem zeggen. Daar kan hij niet tegen. Dat weet je toch anders wel? — Eet nu je boterham maar lekker op en ga dan naar school. Ik zal vanmorgen wel eens met

grootvader praten. En dan moet je 'm uit school maar behoorlijk vergeving vragen voor je brutaliteit. Dan komt alles wel weer in orde, hoor! Ik ga nu naar beneden; want 'k heb 't vandaag nogal druk. — Dag Freek!"

„Dag juffrouw!"

Hè, dat was al een pak van 't hart. „Het komt wel weer in orde," had ze gezegd. Gelukkig, de juffrouw zou hem wel helpen.

Toen Freek na schooltijd de huiskamer binnenkwam, klopte zijn hart wel wat onrustig. Maar hij stapte toch dapper op grootvader toe, die in zijn leunstoel zat en hem heelemaal niet scheen te zien.

„Grootvader, grootvader," begon hij wat onzeker. „Wil u . . . wil u 't me vergeven, dat ik gisteren zoo . . . zoo brutaal tegen u geweest ben?"

„Zoo Frederik, ben jij daar? En heb je spijt van je gedrag? Nou, dan zullen we er maar zand over strooien, hè? — Ik had dat ook niet tegen je moeten zeggen . . . van je moeder. Dat was ook niet goed. Geef me de hand maar, baasje. Nu zijn we weer de beste vrienden, hè? — Neen, zoiets mag hier niet weer voorvallen. Daar moeten we voor oppassen. En nu heb ik zoo gedacht. We zullen heelemaal niet meer over je moeder spreken — geen goed en geen kwaad. Begrijp je me?"

„Jawel, grootvader, maar . . . maar . . . 't is zoo erg moeilijk, ziet u. Als ik een brief van haar krijg, dan wil ik er u zoo graag wat van vertellen. En dat mag dan zeker niet?"

„Maar jongen, ik zou zeggen: als je er graag met iemand over spreken wilt, doe het dan met juffrouw Franken. Of met Dina b.v. Die houdt nogal van een praatje. Nou — wat zeg je er van?"

„Ja, dat is goed, grootva. Maar als ik het nu eens één

keertje vergeet — ik bedoel als ik eens bij vergissing over moeder ga praten, zult u dan niet boos worden?"

„Wel neen, jongen, heelemaal niet, hoor! Zoo'n boeman ben ik toch niet? — Dus dat blijft dan afgesproken. Nu hebben we samen een verbond gesloten. En als we ons daar allebei aan houden, wel, dan *moet* het wel goed gaan, zou 'k zoo zeggen. — Maar nu aan tafel. De juffrouw heeft alles klaar, zie ik. En ze wacht al op ons."

Na den koffiemaaltijd vroeg Freek:

„Grootvader, vindt u goed, dat ik vanmiddag bij Theo ga spelen? Hij heeft het me gevraagd."

„Theo? Wie is dat?"

„Theo Smit heet-ie. Hij zit op school naast me. Zijn vader heeft een fietsenzaak."

„Kent u die familie, juffrouw? Zijn het nette menschen?"

„Dat geloof ik wel, mijnheer. Ze wonen hier nog niet lang. 'k Zie die vrouw Zondags geregeld in de kerk. Dan heeft ze zoo'n klein, aardig meisje bij zich, van een jaar of vier, denk ik."

„O ja, dat zal Nettie wezen," viel Freek haastig in.

„Je schijnt die familie al aardig te kennen," merkte grootvader nieuwsgierig op. „Kom je er dan wel 'es?"

„Nee, grootvader, ik ben er nog geen één keer geweest. Maar Theo vertelt me wel 'es wat van zijn zusje. Hij heeft ook nog een klein broertje — Fritsje — die slaapt nog in de wieg."

„Zoo, zoo," lachte grootvader. „Nu, van *mij* mag je wel. Vindt u het ook goed, juffrouw?"

„Och jawel, meneer. Als hij zich maar niet vuil maakt bij zoo'n fietsensmid. 't Is daar allemaal olie en vet. Ik weet er alles van. Je moet die lui maar eens zien — altijd vol zwart en smeer."

„Ja, maar dat komt van hun werk. Dan kun je niet

schoon blijven. Maar Freek hoeft nergens aan te komen. Dus die kan wel oppassen, dat-ie zich niet vuil maakt. — Vooruit maar, jongen, ga je gang!”

„Zorg er voor op tijd thuis te zijn, hoor!” riep juffrouw Franken hem nog na.

Freek wou alles wel beloven. Hij voelde zich zoo vrij en vroolijk, nu alles weer in orde was. Grootvader kon toch wel aardig zijn ook. En dat hij 't best weten wou, dat-ie ook niet goed gedaan had, nou maar — dat was reusachtig. Zou je tevoren niet gedacht hebben.

Wat hadden de twee jongens dien middag een plezier. Ze speelden den heelen tijd buiten en hadden er een frissche kleur van.

„Nu moet je toch ook 'es bij ons op zolder kijken,” stelde Theo voor. „Daar ligt zoo'n hoop rommel.... Maar leuke dingen zijn er ook wel bij, hoor! Dat zul je eens zien.”

„Mag het wel van je vader?”

„Natuurlijk, waarom niet? Maar ik wil 't eerst nog wel even vragen. — Hè, er is niemand in de werkplaats. Nou, kom dan maar gauw mee. Goed vasthouden, hoor, op de trap. Ja, je handen zullen hier wel vuil worden. Maar wat hindert dat? We hebben zeep genoeg. Straks wasschen we ons weer schoon.”

„Wat een groote zolder,” prees Freek verwonderd.

„Ja, hè? En kijk eens, wat ligt er een boel.... allemaal van ouwe fietsen, geloof ik. D'r zijn ook nog een hoop dingen bij van dien anderen man — die hier vroeger gewoond heeft, bedoel ik. Laten we maar 'es kijken, wat er al zoo is.”

„Kijk eens, Theo, een stuk van een fiets.”

„Nee jô, dat 's geen *stuk*, dat is een *heele*.”

„En d'r zitten niet eens banden om....”

„Nee, dat niet — maar verder is-ie nog best. Een beetje roestig — nou ja. Maar wat hindert dat? We kunnen 'm nog best gebruiken.”

„Wat wou je er dan mee doen?”

„Dat zul je eens zien. — Toe, help me eens even, om 'm overeind te zetten. Kijk, die trapper zit vast; haal dat stuk ijzer er eerst 'es af En nou omhoog Mooi, daar staat-ie. Zie je wel, dat er alles nog aan zit? Behalve de banden dan. Maar dat is niks erg — dan rij je maar op de velg. Dat kan ook best.”

„Maar wat wou je er dan mee?”

„Wat ik er mee wou? Jou leeren fietsen natuurlijk.”

„Waar dan?”

„Wel, hier op zolder.”

„Kan dat dan wel?”

„Nou, dat zal 'k je laten zien. De zolder is groot genoeg. Je kunt hier mooi leeren sturen. Ga er maar op zitten. Eerst je voet op den trapper Toe dan, jô! Je hoeft heel niet bang te wezen. Ik houd je wel goed vast, hoor! Ziezoo, en nou zachtjes vooruit Zeg, gaat het niet fijn?”

„Nou, 't valt best mee. Maar wat maakt dat ding 'n leven — zoo zonder banden.”

„Ja, we kunnen er wel bij gaan zingen: Holder-de-bolder gaat over den zolder.”

„Is daar dan een wijs op?”

„Dat weet 'k niet. We maken er zelf maar een,” lachte Theo. — „Zeg, je moet je voeten goed op de trappers houden — niet loslaten.”

„Ja, dat kun je wel zeggen, maar die dingen glijden telkens weer weg.”

„O, maar dat komt wel goed. Het sturen — dat is 't voornaamste. Ik denk, dat je 't wel gauw leeren zal. Je zit

er tenminste al heel goed op. — Zeg, als jij ook fietsen kunt, dan moet je aan je grootvader vragen, of hij er een voor je koopt. En dan gaan we er samen op uit; overal heen. En als je 't goed kunt, dan willen we ook eens om 't hardst rijden; dat zal fijn wezen. — Doe je 't?"

„Ik durf het grootvader niet te vragen, jô. Fietsen zijn zoo duur.”

„O, maar dat kan je grootvader best betalen. Hij zal wel rijk zijn. Hij heeft tenminste zoo'n groot huis.”

„Ja, en dan moet je onzen tuin zien. Ik denk, dat het de mooiste en de grootste is van 't heele dorp. Zulke breede paden en een boschje er achter met een bank om eens uit te rusten. Fijn, hoor! Je moet 'es gauw bij ons komen, zeg!"

„Ja, dat wil ik wel graag. — Nu zullen we eens een beetje harder gaan rijden, hè? Goed sturen, hoor! Ik houd je aan 't zadel vast; dan kun je niet vallen.”

Opeens hoorden de jongens een luid groep onder aan de trap.

„Zeg ereis, wat voeren jullie daar toch uit? Is me dat een leven maken. 't Is hier beneden niet uit te houden van 't lawaai. — Ah, nu zie ik het al. Gooi dat ding maar gauw neer, hoor! En dan naar beneden. Je zult 't hier nou al wel gezien hebben.”

Bij de eerste woorden van Theo's vader was Freek verschrikt van 't zadel gegleden. En toen Smit de trap opkwam en hen bezig zag, stonden de beide jongens tamelijk beteuterd te kijken. Heel gedwee volgden ze Smit naar beneden. In de werkplaats konden ze niet terecht en daarom gingen ze maar dadelijk naar buiten.

„Wat zullen we nu eens gaan doen?" vroeg Theo.

„Krijgertje," stelde Freek voor. En hij liep al vast den weg op.

„Zeg jô, wacht 'es even. Wat heb *jij* daar? O, ik zie het al een gat in je broek.”

„Een gat?” riep Freek verschrikt uit. „Waar zoo?” —

En meteen draaide hij zijn hoofd heen en weer, om zich van alle kanten te bekijken.

„Nee, je kunt het niet zien; 't zit van achteren. Van 't zadel zeker — toen je er zoo ineens afgleed.”

„Ja, dat 's vast; ik heb ook wel wat hooren kraken. Maar 'k heb er later niet meer aan gedacht. Kun je 't erg zien?”

„Nou en òf. Je kunt zoo niet over straat, jô.”

„Maar als ik er mijn hand op houd, kijk zóó . . . kun je 't dan nòg zien?”

„Nee, dan niet. Maar dat staat nog veel gekker. Alle menschen zouden je aankijken. En de jongens lachen je vast uit en roepen je na. 't Is ook zoo'n raar gezicht. Toe, loop zoo eens een eindje . . . O, bespottelijk, zeg,” gierde Theo, terwijl hij zich van uitgelatenheid op z'n knie sloeg.

Maar Freek lachte niet mee. Hij zette er een heel ongelukkig gezicht bij; want hij dacht aan grootvader en juffrouw Franken. Pas was het weer goed thuis. En nou dit ongelukje. Dat trof ook al bijzonder slecht.

„Zeg, Theo, ik kan zoo niet naar huis, hè? En ik durf niet ook; want ik krijg vast een groot standje. En dan mag ik ook niet meer bij je komen spelen.”

„O, maar dat zou verbazend jammer wezen,” riep Theo, nu op zijn beurt ernstig. „Wacht jô, ik weet al wat. We gaan even naar moeder. Die kan 't wel zoo netjes naaien, dat ze er bij je thuis niets van zien kunnen. *Iê* zal 't moeder wel vragen. Kom maar mee.”

Ja, juffrouw Smit was dadelijk bereid om te helpen.

„'t Is niet zoo erg, als 't lijkt, hoor,” zei ze opgewekt, om Freek te bemoedigen. „De naad is losgetornd. En dan is er nog een dwars scheurtje. Dat zullen we wel eens gauw opknappen. Maar ik moet eerst even naar de keuken. Gaan jullie daar maar zoo lang zitten.”

„Kijk,” merkte Theo op. „Daar gaat vader met onze auto. Zeker menschen van den trein halen. Hoe vind je 'm?”

„O, wel aardig. Maar de onze is toch mooier. Als ik groot ben, mag ik er ook vast mee rijden. Dan word ik

grootvaders chauffeur. En 'k rijd hem overal heen, grootvader en juffrouw Franken achterin natuurlijk."

„O, maar dan mag *ik* zeker ook mee — bij jou voorin, hè?" vroeg Theo met aandrang.

„Ik ook mee, Freekie?" vleide kleine zus.

„Nee, dat kan niet; 't is een wagen voor vier."

„Jij mag later wel eens met *mij* meerijden — in *onze* auto," beloofde Theo.

„Nee, ik wil met Freekie," hield Nettie koppig vol.

„En als dat nou niet *kan*, meid," riep Theo ongeduldig. Verschrikt door dien uitval, begon zusje te schreien.

„Wat is er?" vroeg moeder, de kamer binnenkomend.

„Ik mag niet . . . met Freekie . . . in zijn auto," snikte het kleine ding.

„Wat bedoelt ze toch?" vroeg moeder verbaasd, terwijl ze de jongens beurtelings aanzag.

„O," lachte Theo, „ze wil later met Freekie meerijden. En dat kan niet, hebben we gezegd."

„Stil maar, Nettie," suste Freek, „grootvader zal later wel een groote auto koopen, waar er zes in kunnen. En dan mag *jij* ook mee, hoor!"

Zusje droogde nu haar tranen. En juffrouw Smit zei lachend:

„Och, och, wat een toekomstdroomen! 't Gaat later misschien heel anders dan jullie nu denken, kinderen. — Kom, nu zal ik Freek's broek eens onderhanden nemen. En Theo — speel jij dan zoo lang met kleine Fritsje. Als ik hiermee klaar ben, zal 'k hem uit de wieg nemen. Maar dit werkje moet eerst af."

Theo ging naar de wieg, waar zijn kleine broertje zoo af en toe schreigeluidjes liet hooren, ten teeken, dat hij er uit wou. Maar Theo wist al gauw zoo aardig met hem te spelen en grapjes te maken, dat Fritsje heelemaal vergat

om te schreien. 't Was juist andersom — hij kraaide het uit van pret, vooral toen Nettie aan den anderen kant kwam staan en kiekeboe ging spelen.

Freek keek vol belangstelling toe. Hij genoot van dat aardige spelletje en de leuke kraaigeluidjes van 't kleine ventje.

„Jij hebt geen broertje of zusje, hè?” vroeg juffrouw Smit, terwijl ze een nieuwen draad nam.

„Nee juffrouw, ik ben maar alleen,” antwoordde Freek met een tikje jaloezie. Nog nooit had hij dat gemis zoo gevoeld als nu. O, wat zou hij er wel voor willen geven, om ook zoo'n schattig broertje of zusje te hebben, waar hij mee spelen kon.

„Hoe gaat het nu met je moeder?” hernam juffrouw Smit.

„Dat gaat nog niet vooruit, juffrouw. Moeder schreef pas, dat ze zich nog zoo erg moe voelde en maar 't liefst den heelen dag wou liggen.”

„Och ja, dat kan ik me voorstellen. Als je eenmaal tot rust komt, is het net, of je er niet genoeg van krijgen kunt. Ik heb zelf ook zoo iets gehad — jaren geleden.”

„En u bent toch weer heelemaal beter geworden, nietwaar?” vroeg Freek levendig.

„Ja, maar 't heeft lang, héél lang geduurd, eer ik weer de oude was. Zooiets gaat doorgaans niet vlug.”

„Met moeder zou het drie maanden duren, heeft de dokter gezegd.”

„Ja, dat kan best, hoor! Alle gevallen zijn niet gelijk. Maar je moet je er niet over verwonderen, als er nog een paar maanden bijkomen. — Ziezo, 't is klaar, Freek. Kijk nu maar eens, of 't naar je zin is. Wat zeg je er van?”

„O juffrouw, wat hebt u dat mooi gedaan,” zei Freek met een kleur van blijdschap. „Je kunt er haast niks meer

van zien. Ik denk, dat juffrouw Franken 't niet eens vinden kan. Of ze moet er haar bril bij opzetten; dan misschien wel. Ik dank u, ik dank u wel, juffrouw!" En meteen pakte hij haar beide handen en drukte ze zoo stevig dat juffrouw Smit er om lachen moest.

„Geen dank, hoor! Ik heb je met plezier uit den nood geholpen. Maar nu wordt het tijd voor je om naar huis te gaan. Anders zou je tòch nog een standje kunnen krijgen. En daar moeten we voor oppassen. Kom maar eens gauw terug, Freek. Je bent altijd welkom, hoor!"

Met een dankbaar hart spoedde Freek zich naar huis. Wat waren dat toch aardige menschen bij Smit — en vooral Theo's moeder. Haast net zoo aardig als z'n eigen moeder.

Hij kwam nog mooi op tijd thuis. Dina zou juist gaan dekken voor 't avondeten. — En juffrouw Franken merkte niets van het ongelukje op dien middag. Ook later niet.

VII.

FANNIE KRIJGT KINDERTJES.

Toen Freek een paar weken later 's morgens naar school ging, kwam Theo zijn vriendje al vroolijk tegemoet springen.

„Zeg Freek, hoor eens! Onze Fannie heeft vannacht twee kindertjes gekregen.”

„Is 't heusch waar, zeg? — En zijn 't mooie?”

„Nou, òf het.... De eene is een zwartje, net als Fannie. En de andere is grijsachtig, geloof ik.... of bruin....

dat weet ik niet zoo goed. 't Is zoo'n rare kleur. Maar dat zwartje is de mooiste, vind ik."

„Mag je ze aanhouden?"

„Nee, niet allebei — één wel. Onze bakker zal die grijze wel krijgen. Hij wou graag een hondje hebben, heeft-ie wel 'es tegen moeder gezegd. — Kom je ze kijken, zeg — na schooltijd?"

„Ja, graag. Maar dan niet om twaalf uur; dan heb ik zoo weinig tijd. Ik moet altijd direct naar huis. Vanmiddag om halfvier dan, hè? Is dat goed?"

„Best, hoor!"

Toen de school 's middags uit was, draafden de jongens naar huis.

„Waar zijn ze, Theo?"

„In 't kleine schuurtje, in een groote mand. Kom maar mee."

„Nou, daar heb je dan de honde-kindertjes. Zijn 't geen schatjes, zeg?"

„Ja, maar ik kan ze zoo niet goed zien. Durf je er wel een uit te halen, Theo?"

„Jawel, Fannie weet wel, dat we haar kindertjes geen kwaad zullen doen. Wat jij, Fannie? — Als ik er nou mee wegliep, dan was 't wat anders. Wat zou ze gauw de mand uitspringen en me aanblaffen. Zal ik 't voor de aardigheid eens doen, zeg?"

„Neen Theo, dat wil ik niet hebben, hoor! Je mag dat arme dier niet plagen." — 't Was moeder, die zich nu in 't gesprek gemengd had. Ze was achter de jongens 't schuurtje binnengekomen. Maar ze hadden haar niet opgemerkt, omdat ze 't zoo druk hadden met de kleine hondjes.

Theo legde nu 't zwartje weer in de mand, en haalde 't andere er uit. Freek streek het liefkoozend over zijn gladde velletje en bekeek het van alle kanten.

„Kijk, Theo, aan zijn voorpootjes een paar witte vlekjes.”
„Ja, en aan zijn oortje ook wat wits, zie je 't wel?”

„Ja, wat zacht vel, hè? Net zij. — Kunnen ze nog niet kijken?”

„Nee, dat duurt negen dagen, nietwaar moeder?”

„Ja,” onthouden jullie dit rijmpje maar:

„Negen dagen stekeblind,

„Dat is een honde- en kattekind.” —

„O, wat leuk.... dus poesjes zijn ook negen dagen blind?”

„Ja, net zoo. — Je moet maar dikwijls komen kijken, Freek. Dan kun je meteen zien, of ze goed groeien.”

Nu, dat wou hij wel graag. — De beide jongens en ook Nettie speelden maar wat graag met de hondjes, vooral toen ze kijken konden. En ze hadden erg veel schik, als de diertjes over elkaar heen tuimelden, of uit de mand kropen en dan over den grond waggelden op hun korte pootjes.

Eens, toen ze er weer bijstonden, zei juffrouw Smit: „Onze bakker wil het hondje niet hebben. Hij heeft er liever een van een ander soort. Nu mag jij deze wel, Freek, als je grootvader en de huishoudster het goed vinden.”

Freek bloosde van genoegen. Maar toen vloog er een schaduw over zijn zonnig gezichtje.

„’t Mag tòch niet,” zei hij teleurgesteld, „juffrouw Franken houdt niet van honden.”

„Och, dat is wel jammer; neen, dan zal ’t niet gaan. Ik dacht anders — ’t is net wat voor jou.”

„Dat is ’t ook, juffrouw. Ik zou dat grijsje toch zoo dolgraag willen hebben. ’t Is zoo’n lief diertje! Als juffrouw Franken hem maar eerst eens *zag*. Dan vond ze ’t misschien wel goed. Mag ik ’m eens aan haar laten kijken, juffrouw?”

„O ja, dat was niet kwaad. Neem hem maar mee.”

„En als 't niet mag, moet ik 'm dan vanavond nog weer terugbrengen, juffrouw?”

„O neen, wat mij betreft, mag je 'm zoo lang houden als je wilt. Maar juffrouw Franken moet het natuurlijk goed vinden.”

„Ja, dan ga 'k nu maar.” —

Wat voelde Freek zich rijk en gelukkig met het hondje in zijn armen. Het diertje nestelde zich dadelijk zoo echt knusjes tegen hem aan. En het lag zoo stil; net alsof het sliep.

Een mooi hondje, vond Freek. Eigenlijk nog mooier dan dat zwartje, waar Theo zoo op gesteld was. Zwarte honden waren er al zoo veel. Maar zoo'n grijsje als dit.... of was-ie bruinachtig? Een beetje wel. Misschien werd-ie later wel heelemaal bruin. Dan was 't net een beertje... Teddy-beer.... ja, dat was een mooie naam. Teddy moest-ie heeten. Of was dat geen hondennaam...? Nou, 't kwam er eigenlijk ook niks op ân. Teddy moest het blijven. En hij zou 'm dan maar dikwijls bij zijn naam noemen; dan leerde hij 't gauw. Onwillekeurig riep Freek al zachtjes: „Teddy, Teddy”.... alsof hij verwachtte, dat het diertje dadelijk op zou kijken. Maar dat gebeurde niet. Het bleef stil liggen met het aardige kopje half weggedoken in Freek's arm. Wat een lekker molletje toch — zoo rond en zoo zacht! — Hij stelde zich al voor, dat Teddy later tegen hem op zou springen, als hij uit school kwam. En dat-ie hem overal naliep. Ja, en dan zouden ze in den tuin om 't hardst gaan loopen — die lange lanen af en rondom de perken. Dat zou leuk wezen. Waarschijnlijk won Teddy 't wel van hem; want sommige honden konden zoo hard draven en springen. — Een hokje moest-ie ook hebben — voor 's nachts. Freek zou het zelf timmeren.

Als grootva een beetje hielp, dan zou het best gaan. En anders wilde hij het aan Johan, den tuinknecht, vragen. Die knutselde wel eens meer wat in elkaar. En als moeder beter was, zou hij Teddy meenemen naar Veendorp. Wat zou die Jan Mulder opkijken, als hij een hondje meebracht. Jan mocht er natuurlijk ook mee spelen; want die hield ook zooveel van dieren.

Hoe dichter Freek echter bij huis kwam, hoe langzamer hij begon te loopen. Als de juffrouw 't nou toch eens niet goed vond.... Hè neen, daar maar niet aan denken. Wat een teleurstelling zou dat zijn!

Door de achterdeur kwam hij in de keuken, waar de juffrouw druk bezig was voor 't eten te zorgen.

„Wat heb je daar in je arm, Freek?.... Hè, wat een griezelig beest! Breng 'm maar gauw weer weg. Hoe kom je er aan?”

't Begin was niet erg moedgevend. Maar Freek wou 't zoo gauw niet opgeven.

„Van juffrouw Smit gekregen; ze hebben er twee, een zwartje en dan deze. Voel eens, juffrouw, wat een glad, zacht velletje hij heeft.”

„Ga weg, jongen; 'k heb er al genoeg van, als ik die beesten in de verte maar zie — vooral als ze zoo klein zijn.”

„Maar ze worden heel gauw groot, juffrouw,” pleitte Freek hoopvol. „En dan vindt u ze toch zeker wèl aardig.”

„Houd er over op, jô — dan komt 't slimste nog aan. Ik weet er alles van. Ze kunnen je zoo valsch aankijken.... en onverwacht bijten ze naar je, die mormels.”

„Hebben ze u dan wel eens gebeten, juffrouw?”

„Nee, gelukkig niet; dat moest er nog bij komen. Maar 'k heb er genoeg over gehoord.”

„Mag ik hem niet houden, juffrouw?” smeekte Freek met verlangende oogen.

„Houden . . . ? Welneen, kind, hoe kom je er bij? Geen honden in huis, hoor! 'k Heb een gloeienden hekel aan al dat gespuis. — En nou niet meer zeuren, Freek. Je weet — daar houd ik niet van. Ga nog maar een poosje naar buiten; want we kunnen je hier in de keuken op 't oogeblik niet best gebruiken.”

Bedroefd keerde Freek zich om. Daar gingen al zijn mooie plannetjes! D'r kon niets van komen. Tegen zijn wil sprongen hem de tranen in de oogen, die hij haastig met zijn mouw afveegde. Maar juist toen hij dat deed, kwam grootvader op de keukendeur toelopen.

„Wat is er, Frederik? Scheelt er wat aan, vent?”

„Och grootvader, ik heb een hondje van juffrouw Smit gekregen. Maar de juffrouw wil 'm niet in huis hebben.” — Meteen keek hij den ouden man zoo smeekend en tevens zoo hoopvol aan, dat deze er van ontroerde. Dacht hij misschien aan zijn vroeg-gestorven zoon — Freek's vader, die hem ook zoo kon aankijken, als hij graag iets hebben wilde? . . .

„Kom mee, jongen,” zei hij opeens. „We zullen probeeren, of we samen de vesting niet veroveren kunnen.”

Freek moest er om lachen — door zijn tranen heen. Grootvader kon soms zoo grappig wat zeggen.

„Juffrouw,” begon meneer Hijmans op vroolijken toon, „ik ben een jongetje tegengekomen, dat erg bedroefd is. En naar ik vernomen heb, bent u daar de schuld van. Wat hebt u daar op te zeggen?”

„Och mijnheer, 't is om dat beest. Wat moeten wij nu met een hond doen?”

„Daar hebt u gelijk in, juffrouw — u en ik zouden er niet aan denken ons een hond aan te schaffen. Maar met zoo'n jongen als Freek is 't een heel ander geval. Die zou den koning te rijk zijn, als hij 't diertje houden

mocht. Is daar geen mouw aan te passen, juffrouw?"

„Och, meneer, u hebt er geen flauw besef van, wat een last je van die beesten hebt. Ze bijten en trekken alles stuk, waar ze maar bij kunnen komen. 'k Weet er alles van. En dan dat wegsleepen . . . je pantoffels zijn nergens meer veilig, als zoo'n dier hier maar wat rond-scharrelt."

„Nu, wat dat laatste betreft, juffrouw," lachte meneer Hijmans fijntjes, „uw pantoffels worden wel zoo zachtjes aan speelgoed voor 't hondje. 't Wordt tijd, dat u eens een paar nieuwe aanschaft; en dan heeft dit kleine ding wat moois om zijn tandjes te oefenen."

„Ja, meneer, u maakt er maar een grapje van. Maar ik zit er straks mee. Dat keffen en blaffen van die jonge honden gaat je door merg en been. Ik weet er alles van. Ik kan het waarlijk aan mijn hoofd niet uitstaan."

„Als-ie zoo ondeugend wordt, als u daar zegt, juffrouw, dan brengen we 'm in de schuur, of bij Dina in de keuken. Jij hebt wel een sterk hoofd, is 't niet, Dien?"

„O ja, meneer, en ik houd ook wel van honden. We hebben er thuis ook een — ook jong gekregen. Maar 't valt wat mee, hoor! — met dat kapot trekken, bedoel ik. Als je ze maar eens een flinken tik geeft, dan leeren ze 't wel gauw af. Hij mag best bij mij in de keuken wezen, als Freek naar school is."

„Wel, wel, uw bezwaren worden allemaal weggeruimd, juffrouw. Zullen we 't dan maar 'es met 'm probeeren?"

„Ja, als ik ze allemaal tegen me krijg, dan kan ik 't natuurlijk niet volhouden. Vooruit dan maar! Maar als hij te lastig wordt, moet-ie dadelijk weg. Vindt u dat ook niet?"

„Natuurlijk — lastige schepseltjes kunnen we hier niet gebruiken. Nou Frederik, wat zeg je er van? Heb ik je niet fijn geholpen?"

„Ja, grootvader, prachtig! En ik vind het erg aardig van u. U bent mijn lieve, beste grootvader.”

„Zoo, zoo, je kunt ook al vleien, merk ik wel. — Komaan, ik ga nu maar naar binnen. Dina zal wel een mandje of zoo voor den nieuwen speelkameraad opzoeken.”

Ja, Dina wist wel raad. Al gauw kwam Teddy in een klein mandje te liggen, met een lekker warm dekentje.

Freek was er zoo blij mee, dat hij telkens Dina's hand pakte en om haar heen ging springen.

„Laat me toch los, jô, ik zal nog vallen door je wildheid,” lachte Dina. „En ik moet ook weer noodig aan mijn werk. Dat hondje heeft me leelijk opgehouden. Neem hem nu maar mee naar de kamer, als het tenminste van de juffrouw mag . . .”

Ja, het mocht. En Teddy gedroeg zich dien eersten avond héél netjes. Hij bleef maar rustig in 't mandje liggen slapen. En Freek vond er groot behagen in maar zoo stilletjes naar hem te kijken.

Maar toen het bedtijd werd, kwam er een nieuwe moeilijkheid. De juffrouw wilde Teddy in de schuur doen, terwijl Freek hem mee wou nemen naar zijn slaapkamer.

„Och juffrouw, doe 'm asjeblieft niet in de schuur,” verzocht Freek dringend. „Dan wordt-ie vast bang en begint te keffen of te . . . janken. En dan kan ik ook niet slapen; want ik hoor 'm vast op mijn kamer. Hij is nog veel te klein om alleen te zijn. En 't is ook pas de eerste nacht, dat-ie niet bij zijn moeder kan wezen. Och toe, juffrouw, laat *ik* 'm nou meenemen naar boven.”

„Nou, vooruit dan maar. Maar je moet 'm niet uit z'n mandje nemen. En dadelijk gaan slapen, hoor Freek!”

„Ja, juffrouw!”

Freek beloofde alles gul, nu hij zijn kleine vriendje bij

zich mocht houden. In de gelukkigste stemming liep hij met het mandje in zijn arm de trap op naar zijn kamer. Het mandje werd zoo neergezet, dat hij er uit zijn ledikant net 't oog op had. En nu kroop hij gauw onder de dekens. Teddy hield zich heel rustig en daarom was zijn jonge baas ook gauw in 't land der droomen. Maar . . . midden in den nacht werd hij verschrikt wakker door een zacht kreunen en een likken aan zijn hand, die van het ledikant afhing. Wat was dat? . . . Wat hoorde hij daar voor geschuifel op het zeil? Hij moest zich eerst eens goed bezinnen, wat dat wezen kon. Maar toen ging hem een licht op. 't Was Teddy natuurlijk, die wakker geworden was, en nu bij hem wou komen. Hij was zeker wat bang zoo alleen in het donker. Zonder zich lang te bedenken, bukte Freek zich en nam Teddy bij zich in bed. Dadelijk hield het kreunen op en het diertje nestelde zich behaaglijk in baasje's arm. Beiden waren nu weer spoedig in zoete rust.

Toen Dina 's morgens kwam roepen, zag ze een klein tipje van Teddy's kopje boven het dek uitstekend.

„Maar Freek, wat heb je nou gedaan?” riep ze verbaasd. „Heb je Teddy bij je in bed genomen? Dat *mag* niet, jongen! Als de juffrouw dat wist . . . 't Is ook niet gezond, zie je. Wij mochten het van moeder niet doen.”

„Ja, maar hij werd vannacht wakker. En toen was-ie zoo bang,” verdedigde Freek zich zelf en zijn vriendje.

„Alles goed en wel, Freek, maar je hadt het toch niet moeten doen. Want nu heb je 'm verwend. En 't zal je moeite kosten, 't hem weer af te leeren.”

„'t Zal niet weer gebeuren, Dien,” beloofde Freek gedwee. „En zul je 't niet aan de juffrouw zeggen?”

„Welnee, jô, wat zou 'k daaraan hebben? — Maar kom er nu gauw uit; 't is hóóg tijd.”

Dina had wel goed gezien met haar voorspelling. Den

volgenden avond kreeg Freek heel wat moeite met zijn beschermeling. Pas had-ie 't beestje warm toegedekt en was hij zelf onder de dekens gekropen, of daar hoorde hij tip tip tip op het zeil.

„Kom je daar al weer aan, stouterd,” bestrafte Freek zijn vriendje. „Nee, je mag niet bij me op bed, hoor! Dat wil de juffrouw niet hebben. En 't is ook niet gezond, zegt Dina. Hier is jouw bed. En d'r niet meer uitkomen, hoor!”

Maar Teddy was ditmaal al bijzonder ongehoorzaam. Nog een paar keer moest Freek zijn warme bed uit om den kleinen schelm weg te brengen. Den derden keer had hij hem met opzet een poos voor 't ledikant laten staan, zonder notitie van hem te nemen. Maar toen begon Ted zóó te kreunen — eerst zachtjes, maar al gauw wat luider, dat Freek 't niet langer durfde afwachten. Stel je voor, dat de juffrouw er eens wakker van werd. Dat zou me wat wezen! Dan moest Teddy vast de deur uit, of althans 's nachts in 't schuurtje. Die arme, kleine Ted! Neen, neen, dat mocht niet. Zou hij hem dan tòch maar in bed nemen? Dezen éénen keer nog? Bijna was hij er toe overgegaan. Maar gelukkig dacht hij er nog bijtijds aan, dat hij 't er door toegeven niet beter op zou maken. En dus stapte hij maar weer het bed uit, nam Teddy op, gaf hem een gevoeligen tik en bracht hem weer in z'n mandje.

„En nou slapen, hoor!” zei hij kort en gebiedend. Hij dekte 't diertje weer goed toe en stapte toen in bed. Zenuwachtig en met een bonzend hart lag hij nu te luisteren, of het daar in dat hoekje stil bleef. . . . Ja, 't ging goed. Teddy sliep zeker al. Reeds wilde hij zich omkeeren, toen er weer beweging kwam in de richting van 't mandje. Tip tip tip daar hoorde hij de

kleine pootjes weer op 't zeil en Teddy stond opnieuw zacht klagend voor zijn bed.

Freek was ten einde raad. Het angstzweet brak hem uit. Wat moest-ie toch met dat ondeugende nest beginnen? Hem een paar flinke klappen geven? Dat was misschien het beste. Maar als hij dan eens begon te janken.... héél hard.... zoodat de juffrouw er wakker van werd — en misschien grootvader ook wel.... 't Heele huis in opschudding — en dat midden in den nacht.... Neen, dat maar niet; 't was te gevaarlijk. Hij bedacht wat anders.

't Hondje werd weer naar zijn mandje teruggebracht. En nu ging Freek er bij zitten. Hij streelde 't kleine ding heel zacht over zijn rug en z'n kopje. 't Werd nu rustig en viel eindelijk in slaap. Nog een heele poos bleef Freek geknield bij het mandje zitten, dekte 't hondje héél voorzichtig toe en zocht toen rillend van de kou zijn bed weer op. Ditmaal ging alles goed en kon Freek zich gerust omkeeren en inslapen.

Of Teddy gemerkt had, dat zijn jonge baas werkelijk „de baas” wou wezen....? Zeker is, dat hij voortaan beter oppaste en 's avonds geen last meer gaf.

VIII.

HOE HET MET FREEK'S MOEDER GING.

't Was zomer geworden, volop zomer. Boomen en heesters prijkten met een rijken bladerdos. En de bloemen verkwikten den mensch door haar heerlijken geur en schitterende kleuren.

Ook in den tuin van grootvader Hijmans was het nu al weelde, wat zich aan het oog voordeed. De oude heer kon er zich nooit genoeg in verlustigen. Iederen dag maakte hij één- of tweemaal een wandeling door zijn fraai aangelegden en goed onderhouden tuin. Ja, Johan zorgde er wel voor, dat er niets aan te merken viel. Doorgaans ging Freek met grootvader mee, dat wil zeggen 's middags na schooltijd. 's Morgens moest mijnheer Hijmans zijn wandeling alleen doen. Maar Teddy was altijd van de partij. Hij draafde meest vooruit, snuffelde eens hier en rook eens daar, zette het dan weer op een loopen, totdat het een of ander geluid zijn opmerkzaamheid trok en hij opeens weer luisterend stilstond. Was Freek er bij, dan keek hij telkens om naar zijn kleinen baas, totdat deze hem begreep en den slimmerd achterna ging hollen. Dat was voor beiden het toppunt van plezier. Wat konden ze samen rollebollen in 't een of ander grasveldje, of ook wel in de dikke grindlaag op de paden. Grootvader keek dan maar glimlachend toe; hij mocht zoo'n stoeipartijtje wel. Maar als Teddy door 't dollen heen was en van speelschheid begon te trekken en te bijten aan Freek's kleeren, dan was de pret gauw uit. Want Freek wou het niet graag met juffrouw Franken aan den stok krijgen. En dat gebeurde vast, als hij met een kapotte jas of broek thuis kwam.

Soms deed Teddy vergeefsche pogingen om zijn jongen baas aan den gang te krijgen. Dat was het geval als Freek zijn grootvader zooveel te vertellen had — van school, van Theo Smit, of ook wel van Jan Mulder en zijn aardigen grootvader. Dan lachte de oude heer maar zoo stil vergenoegd voor zich heen. En hij luisterde naar het gebabbel van zijn kleinzoontje zoo belangstellend, dat

men niet behoefde te vragen, of die twee veel van elkaar hielden.

Juffrouw Franken sloeg hen uit het huiskamerraam dikwijls ongemerkt gade, als ze zoo druk pratend samen opwandelden, of op een bank gingen zitten. Ook in háár hart nam Freek een steeds ruimer plaats in. Zelfs Teddy's buitensporigheden duldde ze, omdat Freek zooveel van het dier hield.

De vrije Woensdag- en Zaterdagmiddagen werden nogal eens besteed aan kleine autotochtjes, mèt of zonder juffrouw Franken. Freek zat dan altijd naast zijn grootvader, op wiens handig chauffeeren hij maar wát trotsch was. Een enkele maal mocht Theo Smit ook mee, wat de beide jongens allerleukst vonden. Maar grootvader was eigenlijk wel een beetje jaloersch op die groote vriendschap. Vooral als de jongens soms schenen te vergeten, dat er ook nog een grootvader Hijmans in 't gezelschap was. Daarom gingen ze meest zonder Theo uit. Wat had Freek dan altijd veel te vragen. Grootvader was ook zoo razend knap — die wist nou letterlijk alles. Haast nooit bleef hij een antwoord schuldig op de vele vragen, die Freek hem deed.

Eén ding was er, dat den jongen wel eens erg hinderde. Dat was — dat hij niet over z'n moeder mocht praten. Een enkele maal vergiste hij zich wel eens in het vuur van zijn gesnap, en noemde hij moeders naam. Maar grootvader werd er nooit boos om. Hij wist immers wel, dat het niet met opzet gebeurde.

Zoo gingen de mooie zomermaanden snel voorbij. Mijnheer Hijmans was aan den dagelijkschen omgang en de levendige gesprekken met zijn kleinzoon al zoo gewoon geraakt, dat hij zich zijn vroeger leven niet goed meer kon indenken.

En 't scheen ook wel dat dit nog een geruimen tijd zoo duren zou; want de brieven, die van mevrouw Hijmans kwamen, waren verre van bemoedigend. Freek hoorde van zijn moeder alleen, dat het nog maar steeds niet vooruitging. Maar bij juffrouw Franken kwam zoo nu en dan een brief, die het ergste deed vreezen. De dokter was over 't verloop der ziekte lang niet tevreden. De patiënt voelde zich maar steeds moe en zwak. En alle middelen om den eetlust wat op te wekken, waren tot dusver vruchteloos.

Een en ander stemde mevrouw Hijmans dikwijls zeer treurig. Zou er wel ooit weer een tijd komen, waarop ze haar jongen zou weerzien? Zouden ze nooit meer naar hun huisje in Veendorp gaan, waar ze vroeger zoo gelukkig waren? En mocht ze haar Freek niet anders weerzien, dan om afscheid te nemen, omdat ze sterven ging? — Dat sterven zelf gaf haar geen vrees. Zij wist zich door Gods genade een kind van haar hemelschen Vader. Soms kon ze er zoo vurig naar verlangen om van alle ziekte en smart bevrijd te wezen. En dan voor eeuwig bij den Heere Jezus te zijn, Die haar zoo liefhad, dat Hij ook voor hare zonden had willen lijden aan het kruishout op Golgotha, waardoor zij verzoening met God gevonden had. Maar haar jongen — hoe zou het met hem gaan, als zij er niet meer was? Ja, ze had uit zijn brieven en die van juffrouw Franken wel begrepen, dat grootvader veel van hem hield en hem stellig goed zou blijven verzorgen. Dát was geen bezwaar. Maar ze wist ook, dat haar kind zoo erg naar haar verlangde. Dat kwam in ieder briefje van hem uit. Ze wist, dat hij iederen avond bij het naar bed gaan bad om haar spoedig herstel. En dat het zoo'n groote teleurstelling voor hem was, dat de verhooring zijner gebeden zoo lang uitbleef. Wat zou het dan wel

voor hem zijn, als hem de volle, verschrikkelijke werkelijkheid moest worden meegedeeld. In één van zijn laatste briefjes stond nog zoo'n aardig stukje. Ze kende het wel van buiten; want zij las en herlas de brieven van Freek zoo dikwijls, totdat zij ze haast woordelijk kon opzeggen.

„Lieve Moeder,” schreef hij o.a. „als de maan 's avonds in mijn slaapkamer kijkt, dan ga ik altijd een poosje voor 't raam staan. En dan denk ik er aan, dat u er misschien ook wel naar kijkt. En dan is 't net of we niet zoo erg ver meer van elkaar af zijn.” — Die lieve jongen! Hij wist wel, dat moeder soms uren lang wakker lag vóór ze in slaap kon komen. Maar hij wist niet, dat ze dan dikwijls stil lag te schreien, omdat ze zoo vurig naar hem verlangde. En toch wou ze hem niet eens laten overkomen. Hij mocht het niet zien, dat zijn lieve moeder zoo sterk vermagerde en zulke holle oogen kreeg. Daar zou hij maar van schrikken. En dat was niet noodig, tenminste *nu* nog niet. Dan maar liever *alleen* de droefheid dragen van de naderende scheiding. Alleen . . . ? Neen, dat wist ze beter. Eén was er, Die met haar medeleed. Die haar sterkte, als de krachten haar dreigden te ontzinken. Die haar stil-geloovig deed berusten in Zijn wil. Aan Hem droeg zij al haar nooden en behoeften op, ook zich zelf en haar geliefd, eenig kind. En dan werd het stil binnen in haar en viel ze rustig in slaap.

IX.

FREEK'S VERJAARDAG.

In 't laatst van September hoopte Freek z'n verjaardag te vieren. Wat had hij al lang naar dien dag verlangd!

En er over gepraat met ieder, die er maar naar luisteren wou. Ze lachten maar eens — grootvader en juffrouw Franken — als Freek voor de zooveelste maal herhaalde, dat hij dien dag toch zoo graag heel mooi weer wou hebben om eens fijn met Theo te kunnen spelen. Want die zou natuurlijk ook van de partij zijn — den heelen middag. Gelukkig viel de verjaardag juist op Woensdag. Dat kwam prachtig uit; mooier kon 't al niet, vond Freek. Grootvader had beloofd, dat hij bij goed weer met de beide jongens een fijn autotochtje zou maken. En dat ze dan naar een speeltuin zouden gaan, waar grootvader hen tracteeren wilde. Kon je nu op je verjaardag nog iets mooiers bedenken? Neen immers?

Toen de feestdag eindelijk aanbrak, was de jarige al bijtijds wakker. Dina hoefde hem ditmaal niet te roepen. Toen ze

binnenkwam, was hij al bijna klaar om naar beneden te gaan.

„Wat nou, Freek, al klaar, zie ik?”

Freek bij grootvader 5

„Ja, wat dacht je dan? Dat ik me vandaag zou ver- slapen? Neen, hoor! 't Moet een héél lange dag worden. — Is grootvader al beneden?”

„Ja, dat geloof ik wel. En juffrouw Franken ook. Maar laat ik je nu eerst eens feliciteeren. Van harte geluk- gewenscht, hoor! 'k Hoop, dat je een prettigen dag mag hebben. 't Weer is in één woord „prachtig”.”

„Ja, dat heb ik al gezien. 'k Liep vanmorgen dadelijk naar 't raam om te zien, wat voor weer of 't was. Nu zal 't autotochtje wel doorgaan, hè Dien?”

„Vast wel — als het tenminste zoo blijft. Maar dat denk ik wel. De barometer staat zoo mooi; die belooft ook mooi weer.”

„Ja, gisteravond heb ik er nog op getikt. En toen ging-ie met een sprongetje vooruit. Heusch waar, Dien, je hoeft er heusch niet om te lachen. 'k Heb het goed gezien, hoor! — Ziezoo, nu ga 'k met je mee. Vroeg, hè?”

„Nou, zeg dat wel. 'k Wou, dat je iederen morgen zoo vlug was. Maar dat laat wel 's wat te wenschen over, zeg!”

„Nou ja, maar 't is vandaag feest, zie je. Ik ben niet iederen dag jarig.”

„Gelukkig niet; want dan wist ik me geen raad. Je was vast door 't dollen heen. Hoe komen we dezen dag nog door,” zuchtte Dina. Maar ze zette er zoo'n grappig ge- zicht bij, dat Freek het uitproestte van 't lachen.

„Wel, wel,” zei de huishoudster, „dat begint vandaag al goed. 't Schijnt buiten en binnen mooi weer te zijn. Ga eerst maar naar grootvader, Freek.”

Hij werd nu door beiden heel hartelijk gefeliciteerd met z'n tienden verjaardag. En toen zei grootvader:

„Daar liggen je cadeautjes, Frederik. 't Is waarlijk een heel stapeltje. Maak je pakjes maar 'es open, vent; dan kunnen wij ook eens zien, wat er al zoo in zit.”

Dat behoefde grootvader natuurlijk geen tweemaal te zeggen. Maar Freek was zoo zenuwachtig en gejaagd, dat hij den eenvoudigsten knoop niet los kon krijgen, en de juffrouw hem wel helpen moest.

Wat gaf dat openen der pakjes een vreugde! Telkens klonken blijde uitroepen van verrassing, als er weer een cadeautje voor den dag kwam. Zelfs Johan had om zijn verjaardag gedacht door hem kleurpotloodjes te schenken. Dina's pakje bevatte een mooi etui, dat hem op school goed te pas zou komen. En van juffrouw Franken kreeg hij een dik boek met fijne, gekleurde platen. 't Was vast een prachtig verhaal. Dat kon je zóó wel zien, vond Freek, toen hij 't eens even doorbladerde. Grootva maakte hem gelukkig met een groote mecanodoos, waar hij al zoo lang naar verlangd had. De zijne was maar zoo'n kleintje. En hij had er alles al zoo dikwijls uit gemaakt. Dan wou je wel eens wat anders. Als het nog wat te moeilijk was, zou grootvader er hem wel mee willen helpen. En die kon het natuurlijk zoo reusachtig best.... véél beter dan Theo en hij samen.

Wat een boel mooie geschenken! En toch.... hoe blij Freek ook met alles was en hoe dankbaar jegens de gevers van al dat moois.... een klein tikje teleurstelling was er ook. Heimelijk had-ie nog een vurigen wensch gekoesterd. En dat was.... een fiets te mogen bezitten, zoo een als Theo Smit had. Ja, hij wist wel, dat dat een groot, een héél groot geschenk zou wezen. En hij durfde er haast niet aan te denken. Maar toch viel het hem nu wel een beetje tegen. Geen fiets.... het toppunt van al zijn wenschen. —

Grootvader merkte niets, of deed tenminste zoo.

Toen alles nog eens nauwkeurig bekeken en bewonderd was, zei grootvader met een fijn lachje:

„Ja Freek, nu is er nòg een cadeautje. Maar dat konden we hier niet best neerzetten.”

„Nòg wat,” juichte Freek, „o, van moeder zeker?”

„Neen, van *mij* eigenlijk.”

„Nòg wat van u . . . ? Och grootvader, zegt u het dan maar gauw. Ik ben er zoo nieuwsgierig naar. Waar is het?”

„Ja, *hier* niet, je hoeft niet zoo speurend rond te kijken. Maar ik wil je niet langer plagen, m'n jongen. Kom maar mee!”

Samen gingen ze nu de kamer uit en naar buiten. Juffrouw Franken en Dina kwamen wat achteraan. Maar ze wilden er toch ook bij zijn, en genieten van de blijde verrassing.

Freek liep in groote opgewondenheid met grootvader naar 't schuurtje. Wat kon dat wezen? Zou het . . . maar neen, dàt niet. Grootvader had immers al een groot cadeau gegeven. Die mecanodoozen waren zoo vreeselijk duur. 't Was zeker maar een klein dingetje . . . een grapje van grootvader, al deed-ie zoo gewichtig. Maar àls het toch eens waar was. Als . . .

„Hier is het,” klonk grootvaders vroolijke stem. „Wat zeg je er van, Freek? Is-ie naar je zin?”

„Een fiets, een splinternieuwe fiets!” juichte de jarige.

„O, grootvader, wat fijn, wat fijn! — Zit er een terugtraprem op . . . ? Ja . . . ? O, die heeft Theo ook. Dat gaat zoo mooi. Mag ik 'm eens even probeeren, grootvader?”

„Ga je gang, m'n jongen. Maar rol er niet mee omver, hoor!”

„Geen nood, grootvader, ik kan 't al nèt zoo goed . . .”

Daar zat-ie al en reed netjes het pad af. En toen om de groote bloemperken heen, waarbij de terugtraprem natuurlijk dikwijls gebruikt moest worden. Je diende toch te weten, of het met dat ding in orde was.

Johan kwam er ook bij loopen. En zoo stonden ze met z'n vieren te genieten van Freek's uitbundige vreugde en zijn vaardigheid in het fietsen.

„Is-ie naar je zin, Frederik?” vroeg grootvader nog ten overvloede.

„Nou, of ie hij rijdt nog lichter dan die van Theo. En dat is al zoo'n beste.”

Toen schoot het hem opeens te binnen, dat hij grootvader nog niet bedankt had voor dat schitterend cadeau. En plotseling viel hij den ouden man zoo onstuimig om den hals, dat deze kwasie-boos uitriep:

„Pas op, jongen, je gooit me haast omver. Je lijkt wel zoo'n rooverhoofdman, die een armen reiziger onverhoeds overvalt. Zeg, moet ik de politie ook soms te hulp roepen?”

Freek lachte maar. Hij wist wel, dat grootvader er niemendal van meende. Dat kon je wel aan zijn oogen zien. Die schitterden, of er allemaal lichtjes in zaten. —

„Nu ontbijten — en dan naar school,” kommandeerde grootvader. „Anders kom je nog te laat. En dan volgt er schoolblijven. Dat zou me wat worden. Jarig wezen en dan schoolblijven. Dat past niet bij mekaar.”

„Nee, heelemaal niet,” stemde Freek lachend toe. Hij was toch zoo blij en voelde zich zoo rijk met zooveel mooie geschenken. En nu kwam dat van moeder nog. Zij kon zelf wel geen pakje wegbrengen. Maar er waren in zoo'n sanatorium toch menschen genoeg, die 't wel konden en 't vast wel voor moeder wilden doen ook. Ja, moeder zou wel zorgen, dat hij zijn cadeautje vandaag nog kreeg. — En Theo? Die mocht hem ook wat geven, had-ie al gezegd. Wat zou 't wezen? Hij kon waarlijk niets meer bedenken. Telkens moest hij aan die twee onbekende cadeautjes denken. Ook toen hij al in de

klas zat. Wat duurde die schooltijd vandaag toch lang! Freek was blij, toen ze eindelijk weg mochten.

Theo kwam al vroeg — op de fiets. Dat had Freek hem gevraagd; want dan konden ze eens vergelijken en elkaars fiets probeeren. Ook had Theo een mooi cadeautje meegebracht, n.l. een voetbal. Niet zoo'n heel grooten natuurlijk; die waren veel te duur. Neen, 't was maar een klein balletje. Maar je kon er toch fijn mee spelen. Wat had die Theo dat aardig bedacht!

Eerst vermaakten ze er zich een poos mee — en ook met de fietsen. 't Ging er soms wel 'es wat wild en onvoorzichtig naar toe, zoodat grootvader of juffrouw Franken er aan te pas moest komen. Die jongens toch! Ze zagen geen gevaar.

En toen kwam de auto voor. Freek kreeg voor deze gelegenheid zijn Zondagsche pakje aan. Theo was ook in feestdos — alles tip-top in orde. En grootvader had zelfs zijn nieuwen, grijzen hoed opgezet. Wat een feest, wat een feest!

Juffrouw Franken bleef ditmaal thuis. Maar Dina zou in haar plaats meegaan.

Ze reden in een matig gangetje het hek uit en den straatweg op. De jongens vonden zoo'n ritje maar wàt fijn. Maar de grootste pret kwam toch pas in den speeltuin. Daar konden ze naar hartelust wippen, schommelen en draaien. En toen ze moe gespeeld waren, stond er voor elk een groot glas limonade met een rietje klaar. Ook zorgde de heer Hijmans voor een schaal vol gebakjes. Wat smulden ze van de roomhoorns en de tompouces! — Toen ze ieder drie taartjes op hadden, was de trek echter niet groot meer. Het derde gebakje vonden ze zelfs lang zoo smakelijk niet als 't eerste.

„Zoo, hebben jullie er genoeg van?“ lachte grootvader

„Dan stappen we maar weer op. 't Wordt ook tijd, dat we thuishkomen.”

Nog een uurtje bleven ze in de huiskamer gezellig bij elkaar. Maar toen moest Theo naar huis. Dankbaar en voldaan reed hij weg, terwijl Freek hem zoo ver mogelijk nakeek.

Toen kwam al gauw de post met het laatste pakje. Moeder zond haar jongen een mooi, dik teekenboek met tal van keurige teekenvoorbeelden. En dan nog een groote doos met kleurkrijtjes. Of ze 't ook goed onthouden had, dat Freek zoo graag teekende en kleurde.

Nu de brief nog. Haastig doorliep hij de fijnbeschreven bladzijden, terwijl juffrouw Franken hem in stilte gadesloeg. Hoe zou 't nu met de jonge mevrouw Hijmans zijn, dacht ze? Weer achteruit, zooals geregeld in den laatsten tijd?.... Dat arme mevrouwetje! Zoo jong nog en misschien al dicht bij den dood. Arme Freek ook, die altijd nog maar hoopte op beterschap, omdat hij 't rechte er niet van wist. Toch zette hij nu geen treurig gezicht — eer het tegendeel. Zou zijn moeder alles voor hem verzwijgen?....

„Wel Freek,” begon de juffrouw, toen ze zag, dat hij zijn brief uit had. „Heb je goede tijding, zeg? Je kijkt zoo blij.”

„Ja juffrouw.... och, grootvader, mag ik dezen éénen keer eens over moeder praten? Eén keertje maar? Mag ik u en de juffrouw even vertellen, waarom ik zoo blij ben, zoo erg blij?”

Grootvader keek even onwillig naar het opgewonden gezicht van zijn kleinzoon. Maar die smeekende oogen ontroerden hem op zonderlinge wijze. En daarom zei hij luchtig:

„Nou, vooruit dan maar.... omdat je vandaag jarig bent. Wat is er aan de hand?”

„O grootvader, moeder wordt beter, ze wordt *vast* beter. De dokter denkt het ook. Ze gaat meer eten en ze voelt

zich ook al een beetje sterker. En daar ben ik toch zoo blij om. — *U* ook, grootvader?”

Even aarzelde de oude man met zijn antwoord. Maar toen zei hij: „Zeker, m'n jongen, ik ben ook blij voor je.”

Freek vatte dit antwoord zoo op, dat grootvader zich

ook over de beginnende beterschap verheugde. En dit maakte hem zoo echt gelukkig. Nu kon 't wel weer goed worden. Grootvader was ook blij, dat moeder wat beter werd. Zou hij dan niet meer zoo boos op haar zijn? En zou hij 't nu gaan begrijpen — dat vreemde, dat Freek nog niet weten mocht? Ja, vast wel. Freek moest er telkens aan denken, ook toen hij naar bed ging. En in een gelukkige, hoopvolle stemming voegde hij bij zijn avondgebedje deze woorden :

„Och, lieve Heere, laat het maar weer gauw goed worden tusschen moeder en grootvader!”

X.

MOEDER WORDT BETER.

Toch had Freek zich in grootvaders gevoelens vergist. En dat bleek in de weken, die nu volgden. De beterschap van mevrouw Hijmans hield gelukkig aan, tot groote vreugde van haar jongen, die iederen brief met gejubel begroette.

Maar grootvader was dan doorgaans héél stil. Hij zag best aankomen, dat Freek waarschijnlijk al gauw met z'n moeder naar Veendorp kon terugkeeren. En die gedachte kon de oude man maar niet verdragen. Hij moest er niet aan denken, dat zijn kleinzoon weer weg zou gaan. Freek weg.... dat beteekende een heele verandering in grootvaders leven. Geen wandelingen meer met het aardige kereltje, dat hem door zijn vroolijk gesnap zoo kon opmonteren. Door Freek's levendige natuur en zijn belangstellende vragen verdwenen grootvaders droef-

geestige en peinzende oogenblikken als sneeuw voor de zon. En wat was de jongen hartelijk voor hem, als de rheumatiek hem zoo plaagde. Bleef hij dan niet rustig bij hem zitten, in plaats van met zijn vriendje Theo te gaan spelen — of ook met Teddy te stoeien? Wat kon hij zijn grootvader met medelijdenden blik aanzien, zoodat het den ouden man warm om 't hart werd. Was de pijn weer wat minder geworden en kon grootvader zoo'n beetje strompelen, dan was het: „Hier is uw stok, grootvader. En leun met uw andere hand nu maar op mijn schouder. Dat kan best — ik ben al zoo sterk . . .” Soms deed de oude man het, om Freek genoeg te doen. Ook wel, om hem eens te beproeven. Maar hoewel de jongen een hooge kleur kreeg van de langdurige inspanning — hij gaf het niet op, het dappere kereltje.

Al die dingen en nog veel meer gingen den ouden man gedurig door 't hoofd. En 't besluit was telkens: „Freek mag niet meer weg; ik kan hem niet missen. De jongen moet hier blijven — op Vredelust.” — Maar hoe kon dat? Zijn moeder zou hem stellig weer terug willen hebben. En Freek zelf? Zou die hier willen blijven, als zijn moeder weer beter was? . . .

Zoo tobde de heer Hijmans maar voort. Soms kon hij een heelen tijd achter elkaar maar naar één punt zitten turen, zonder dat hij wat zag of hoorde, van 'tgeen er om hem heen gebeurde.

Juffrouw Franken begreep hem wel. Ook haar hinderde de gedachte, dat Freek straks heen zou gaan. Ze waren er al lang aan gewend den jongen om zich heen te hebben en hem met Teddy te zien spelen en stoeien, waarbij zijn vroolijk geschater door het heele huis klonk. En dan zijn leuke verhalen en aardige grapjes — of zijn rustig spel met de mecanodoos, waarbij grootvader hem

zoo graag hielp och, er was zooveel aardigs, teveel om op te noemen. En dat zou dan straks allemaal voorbij zijn. Och, och, je moest er maar niet aan denken. Kon dat nou niet anders? Kon dat *beslist* niet? Och, jawel! — Wat was de oude heer toch stijfhoedig! Zooveel was er toch niet gebeurd? Ja, ze had het wel eens gehoord. Ze wist wel, waarom de heer Hijmans zoo boos was op Freek's moeder. 't Was gauw genoeg verteld. Mijnheer wilde indertijd niet hebben, dat zijn eenige zoon Herman met Freek's moeder ging trouwen, omdat zij maar een eenvoudig, arm meisje was. Dat was alles. Maar daaruit waren heel wat onaangename dingen voortgekomen. Beiden hielden standvastig hun meening vol. En toen het Herman na herhaalde pogingen niet gelukte zijn vader tot andere gedachten te brengen, waren ze van elkaar gegaan. Herman was tegen den zin van z'n vader getrouwd. Hij had later nog een paar maal geschreven, ook toen Freek pas geboren was, maar zijn vader had de brieven ongeopend teruggestuurd. — Toen volgde dat plotselinge ongeluk met Herman. De oude heer was toen éénmaal in het huis van zijn zoon geweest. Maar hij had er niet lang vertoefd. Slechts een oogenblik stond hij bij het lijk van Herman. En toen ging hij als gebroken van smart weer heen.

Met Freek's moeder wilde hij niets te doen hebben. 't Was net, of hij na Hermans dood nog vijandiger jegens haar gezind was.

Maar met zijn kleinzoon was nu in die weinige maanden een hechte band gevormd — zoo sterk, dat losmaken niet meer mogelijk scheen. Hoe moest het nu?

Ja, dat vroeg grootvader zich ook telkens af. Hij wist het eigenlijk wel. Maar dien kant wilde hij niet uit. Neen, hij *wilde* geen vrede sluiten met Freek's moeder. *Zij*

moest er buiten blijven. Maar tegen haar zin kon hij den jongen toch niet houden. En Freek zou 't ook niet willen.

Weer kwam er een brief met goede tijding. Als 't zoo doorging, mocht mevrouw Hijmans met een paar maanden het sanatorium verlaten, had de dokter gezegd. Innig verheugd vertelde Freek dat aan juffrouw Franken.

„Maar Frederik,” begon grootvader ernstig, „weet je wel, wat dat beteekent? Weet je wel, dat je dan al gauw „Vredelust” moet verlaten?”

„Jawel, grootvader. Maar ik mag toch in de vacantie's wel bij u komen, nietwaar?”

„En als ik nu eens „neen” zei? Als ik je nu eens de keus gaf: voorgoed hier blijven, of voorgoed met je moeder mee. Wat zou je dan kiezen?”

„O neen, grootvader,” schrok Freek, „dat zou verschrikkelijk zijn. Maar dat meent u toch niet?”

„Waarom zou dat verschrikkelijk zijn?”

„Maar grootvader, hoe kan u dat nou vragen? Dan mocht ik hier immers nooit meer komen.”

„En vind je dat zoo erg? O, je bedoelt zeker, dat je zoo naar Teddy zou verlangen. Maar die mag je meenemen, hoor! En je fiets en je mecanodoos ook — alles, wat je hier gekregen hebt. — Is het dan goed, Frederik?”

„Neen, grootvader, want ik zou hier zoo graag nog eens willen komen om met Theo te praten, en met juffrouw Franken, en Dina en nog een heeleboel anderen.”

„Zoo, is dat alles?”

„Neen, grootvader, 't voornaamste komt nog. Ik zou er telkens aan moeten denken, dat ik u nooit meer zien zou. En dat vind ik héél, héél erg.”

Bij de laatste woorden trilden zijn lippen zoo verraderlijk, dat grootvader niet behoefde te vragen, of hij de

waarheid wel sprak. Een warm gevoel doorstroomde plotseling den ouden man. En 't was zoo sterk, dat hij zich slechts met moeite beheerschen kon. 't Liefst had hij zijn kleinzoontje stevig in z'n armen gesloten.

„Freek houdt van me — Freek heeft me lief,” zoo jubelde het telkens in zijn binnenste.

„Maar,” hervatte grootvader, „als je dan zooveel van me houdt, waarom zouden we 't dan niet omkeeren? Ik bedoel, dat je voorgoed hier zou blijven, en dan kon je in de vacantie's naar je moeder.”

„Nee, nee, grootvader, dat kan niet. Moeder zou 't niet willen en en ik ook niet. 'k Ben juist zoo blij, dat we weer gauw bij elkaar zullen zijn. Je blijft toch altijd het liefst bij je moeder, nietwaar, grootvader? — Maar waarom och grootvader waarom kan moeder niet hier bij ons komen? 't Huis is groot genoeg. Dan waren we altijd bij elkaar. Kan dat nou niet, grootvader? Och toe, ik zou 't zoo graag willen.”

„Nee, jongen, praat me er niet van. Dat kan niet, dat kan *nooit*, versta je?”

Het klonk zoo ongewoon hard en streng, dat Freek zich met een bedrukt gezicht van zijn grootvader afwendde. Begreep grootvader het dan nog niet? Wat duurde dat toch lang! —

Weer gingen er een paar weken voorbij. Freek vond, dat grootvader heel anders begon te worden. Hij ging haast niet meer uit. Maar dat zou wel van de rheumatiek komen; want hij wreef weer zoo dikwijls zijn been. En dan zette hij zoo'n pijnlijk gezicht. Maar wat ook opviel was, dat hij minder begon te eten. En 't slapen ging ook niet al te best, had hij al gemerkt. Zou grootvader soms ziek worden? Als dat toch maar niet gebeurde! Grootvader ziek, misschien héél erg, zoo erg, dat Nee,

neen, dàt niet. 't Zou verschrikkelijk zijn. Moeder haast beter en dan grootvader

De onrust maakte zich van Freek meester. En 't was met angst in zijn stem, dat hij op zekeren dag vroeg:

„Grootvader, u bent toch niet ziek, is 't wel?”

„Nee, vent, gelukkig niet. Waarom vraag je dat?”

„Omdat omdat och grootvader, u bent zoo heel anders dan vroeger zoo stil en en zoo doof soms. U hoort vaak heelemaal niet, dat ik u wat vraag.”

„Ja jongen, dat komt, omdat ik zooveel in gedachten zit. Je moet er maar geen notitie van nemen. 't Gaat wel weer over. Maak je maar niet ongerust, hoor!”

Een paar dagen later schreef grootvader een dikken brief. En hij had nog wel zoo'n last van zijn been. Dan schreef hij anders nooit.

„Grootvader, zal 'k hem even voor u wegbrengen?”

„Nee, Frederik, de juffrouw moet toch nog even naar 't dorp. Die kan 'm dan meteen meenemen en posten.”

„Wat vreemd,” dacht Freek. Anders mocht *hij* altijd grootvaders brieven en kaarten wegbrengen. Omdat-ie 't zoo graag deed — met de fiets natuurlijk. Waarom dan ~~nu~~ niet? Zou hij het grootvader eens vragen? Nee, toch maar niet. Daar hield grootvader niet van. Hij zou zeggen: „je mag niet zoo nieuwsgierig wezen, Frederik. 't Zijn dingen, die je niet aangaan.” — Ja, dat zou hij vast zeggen. En daarom kon je beter niets vragen.

Daar kwam Teddy naar hem toe springen. En dadelijk was grootvaders brief vergeten. Hij ging maar wàt graag met zijn kleine vriendje naar buiten. Wat groeide die Ted toch! Hij was al grooter dan zijn broertje Max, dat

zwartje van Theo. — Kom, hij zou nog maar even naar Theo gaan en Teddy meenemen. Dan kon Fanny haar kindje ook nog eens zien. En dan zou ze wel met de beide hondjes gaan spelen. Dat ging altijd zoo leuk

Meteten nam Freek zijn fiets en reed zachtjes den tuin uit, gevolgd door Teddy, die zijn baasje achterna draafde.

XI.

NAAR MOEDER.

't Was winter geworden, dat wil zeggen op den kalender. Maar in werkelijkheid was het weer ongewoon zacht. Een enkel nachtvorstje — maar daar volgde dan een prachtige dag op, met veel zon. 't Was soms zoo mild in de natuur, dat men onwillekeurig aan een blijden lentedag ging denken.

Het feest van Jezus' geboorte naderde en daarmee de Kerstvacantie.

Op den morgen van vier en twintig December liet mijnheer Hijmans de auto voorkomen. Freek had juist den vorigen dag vacantie gekregen.

„Mag ik met u mee, grootvader?” vroeg hij verlangend.

„Ja jongen, dat is juist de bedoeling. Maak je maar klaar en stop je er goed in. 't Is vanmorgen wat frisch.”

„Waar gaan we naar toe, grootvader?” vroeg Freek verheugd, toen zij 't hek uit waren.

„Ik ga je naar je moeder brengen.”

„Naar m-mijn m-moeder?” stotterde Freek verbaasd.

„Ja,” klonk het kort.

„En ik dacht, dat.... dat.... grootvader, ze moet daar toch nog een paar weken blijven? Dat heeft ze toch geschreven?”

„Ja, Frederik, — maar 't is veranderd, zie je. En nu moet je niet meer praten. Anders kan ik niet goed op 't stuur letten.”

Wat is dat nu? dacht Freek verwonderd. Waarom had moeder hem dat niet even geschreven? Of was dat plan zoo ineens opgekomen? En waarom had grootvader er dan niets van gezegd? Diè wist het toch wel? Wat gek

toch! Of zou moeder opeens erger geworden zijn? En wilde grootvader hem dat liever niet zeggen? Deed hij daarom zoo raar? Vooruit, dat moest-ie weten.

„Grootvader,” klonk het bedeesd en angstig.

Geen antwoord. Wat was hij weer doof! — Dan maar een beetje harder: „Grootvader, gróótvader!”

„Wâ-blijf? — Vroeg je wat, Frederik?”

„Ja, grootvader, is moeder soms erger geworden?”

Mijnheer Hijmans hoorde den angst in zijn stem en zei daarom dadelijk op geruststellenden toon:

„Neen Freekie, alles gaat goed, hoor!”

Gelukkig, dát was het dus niet. Dan was ze zeker eerder beter geworden dan de dokter gedacht had. En nu gingen ze dan straks samen naar huis. Wat zou die Jan Mulder opkijken! Die wist nog nergens van. Ja, hij was blij, dat hij Jan gauw weer zou zien. Wat zouden ze elkaar veel te vertellen hebben! Ze hadden wel zoo nu en dan een briefje geschreven. Maar praten gaat toch véél en véél beter. — En dan voortaan altijd bij moeder, die nu gezond was en niet meer zoo dikwijls behoefde te rusten. Wat zouden ze 't nu weer prettig hebben in hun huisje! Hoe lang was 't nu al? Van Maart af, dus al meer dan negen maanden. Wat een tijd! En de dokter dacht eerst van maar drie maanden. Toch was 't nogal gauw voorbijgegaan, vooral op 't laatst. 't Was ook zoo prettig op „Vredelust”

Freek ging zich verdiepen in allerlei aangename herinneringen.

Maar toen opeens zwierven zijn gedachten een anderen kant uit. — Al die heerlijke dingen waren nu voorbij. Hij kwam niet meer op „Vredelust” — *nooit* meer. Grootvader zou hem niet meer te logeeren willen hebben. Die was natuurlijk boos, dat hij liever met z'n moeder

meeding. Dat was toch erg jammer! — En dat-ie niet eens afscheid had kunnen nemen.... Wat moest Theo Smit wel van hem denken, nu hij maar zoo stilletjes wegging? En de meester.... en al de anderen? En hij kon er toch niets aan doen. Grootvader had er van tevoren niets van gezegd. Eigenlijk was dat leelijk van hem, ècht leelijk. En met een gevoel van wrevel en onwil keek hij zijn grootvader eens van terzijde aan. Maar die keek niet op — had het veel te druk met zijn stuur. 't Werd ook zoo druk op den weg. Kon je er nu maar 'es met grootvader over praten. Maar dat ging niet best onder 't rijden. En grootvader hield er ook niet van als hij aan 't stuur zat. Dan moest je niet te veel vragen. Meestal kreeg je maar een kort antwoord, of.... heelemaal niets. Lastig toch — die doofheid.

't Was net, of ze veel vlugger reden dan anders. Hoe ver zou 't zijn? Waren ze er nog niet haast?

„Grootvader.... gróótvader!”

„Ja....?”

„Zijn we er al gauw?”

„Ja, bijna.”

Ze sloegen nu een hoek om en weldra draaide toen de auto een groot hek in. Stop.... ze waren er.

„Zeg Frederik, ik dacht, dat je wel erg blij zou zijn, als je naar je moeder ging. Maar dat schijnt zoo niet te zijn. Je kijkt tenminste zoo sip. Scheelt er wat aan?”

„Nee, grootvader, ik ben ook wel blij; dàt is het niet.”

„Wat dan wèl?”

„Dat ik zoo ineens weg moet. En dat ik.... dat ik u nou nooit meer zien zal.” — Tranen vulden zijn oogen en in een plotselinge opwelling greep hij grootvaders hand, en drukte er zijn wang tegen — zóó stijf, dat het hem zelf pijn deed.

Even scheen grootvader besluiteloos. Maar toen klonk het kort: „Kom mee, vent, we gaan naar binnen. 't Is niet goed voor mijn rheumatiek hier nog langer te staan.”

Freek keek op en volgde zijn grootvader de vestibule door en een lange gang in. Diepe teleurstelling was op zijn gezicht te lezen. 't Ging zoo héél anders, dan hij 't zich gedacht had. Zoo opeens maar weg En grootvader scheen wel blij te zijn, dat hij hem weg kon brengen!

Hij keek tenminste nu zoo vroolijk.

Was hij werkelijk zoo verheugd?

Hoe kon dat nu toch!

Freek had dit nooit kunnen denken. Zelf voelde hij zich zóó droevig gestemd, dat hij wel had kunnen schreien. Maar daar was het nu geen tijd voor.

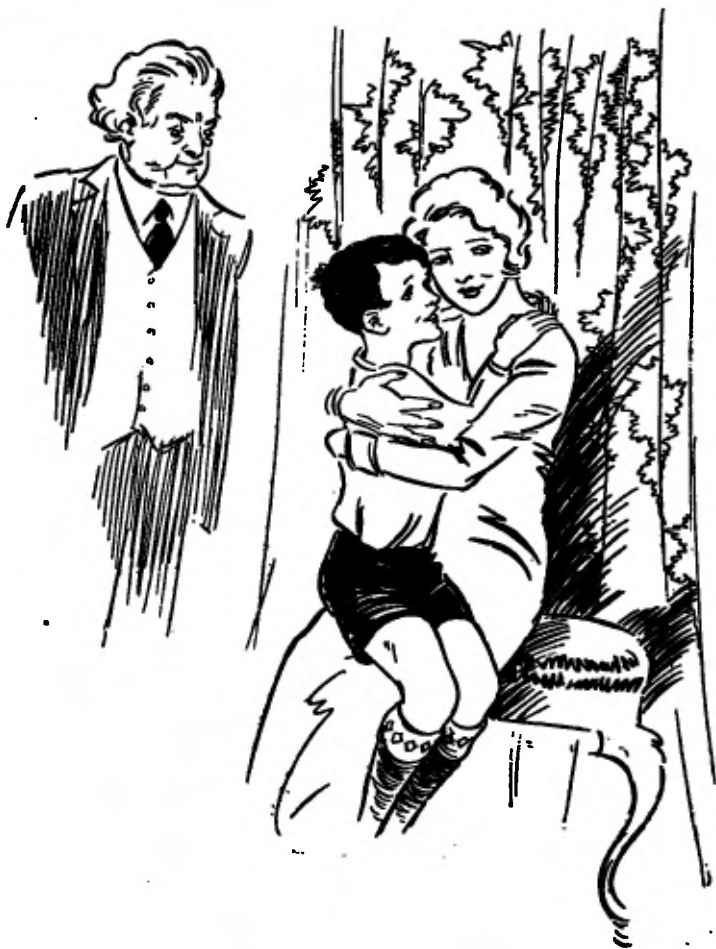
Haastig liep grootvader verder, weer een lange gang door. Wat 'n deuren allemaal! En achter één daarvan was moeder. Welke deur zou 't zijn? Grootvader had het aan den portier gevraagd. Die wist het natuurlijk allemaal wel.

Ah, nu waren ze er! Grootvader klopte aan, deed toen de deur open en in 't volgende oogenblik lag Freek in de armen van zijn moeder. Welk een wederzien — na zooveel maanden van scheiding!

„Freek, mijn lieveling, mijn jongen! Heb ik je nu eindelijk weer?”

Freek had zijn armen om moeders hals geslagen en kuste haar telkens weer. Eigenlijk wist-ie niet goed, of hij schreien of lachen moest. En daarom deed hij 't zeker maar allebei. —

Opeens dacht hij aan grootvader. Was die al weggegaan zonder hem goeiendag te zeggen? Dat zou toch

Neen, daar stond hij nog, vlak bij de deur. Hij scheen erg verkouden te wezen; want hij moest telkens zijn zakdoek gebruiken. Kijk, nu veegde hij ook al zijn oogen af. Kwam dat allemaal van die plotselinge verkoudheid?

Nu stapte hij naar voren, stak glimlachend de hand uit en zei opgewekt:

„Mag ik nu eindelijk ook eens aan de beurt komen? Hoe gaat het je, Gesina?”

„O, wel aardig goed — dank u, vader! — En u?”

„Zoo gezond als een visch, hoor! een beetje rheumatiek uitgezonderd. — Zie je niet wat tegen de reis op?”

„O neen, vader, ik verlang er naar om op „Vredelust” te komen.”

Freek had dit gesprek met toenemende verbazing aangehoord. Bij de laatste woorden kon hij zich niet langer inhouden.

„Grootvader!”

„Wat is er, vent?”

„U zei, dat u me bij moeder zou brengen en . . . en”

„Nu, heb ik dat dan niet gedaan?” lachte mijnheer Hijmans, die schik had van Freek's verwonderd gezicht.

„Ja, maar ik dacht, dat moeder en ik samen naar huis zouden gaan. En nu zegt moeder”

„Dat zenaar „Vredelust” wil, hè? Wou je dat niet zeggen?”

„Ja, grootvader, maar ik begrijp het niet goed. Bent u dan niet boos meer op moeder?”

„Neen, m'n jongen, dat is gelukkig voorbij.”

Toen trok er een blijde glimlach over Freek's gezicht en zijn oogen straalden.

„O, grootvader, begrijpt u het dan *nu* wel?”

„Ja, Frederik, eindelijk — mag je wel zeggen,” zei de oude man ontroerd. „Ik heb lang werk gehad om het te leeren — véél te lang.”

„Maar grootvader, waarom hebt u er vanmorgen niets van gezegd? Ik vond het zoo naar, dat ik niet bij u kon blijven, en bij moeder meteen.”

„Waarom ik het niet zei? Omdat ik zoo erg graag je

verbaasde gezicht eens wou zien — en van je blijdschap genieten. — Ja, Gesina, hij wist van onze verzoening niets af; dat had ik geheim gehouden. 'k Heb net gedaan, of ik hem alleen maar weg wou brengen. Wel een beetje hardvochtig, hè? Maar ik wilde me er ook zoo graag nog eens van overtuigen, dat hij veel van z'n grootvader houdt en hem niet graag wil verlaten. O, je hadt zijn gezicht eens moeten zien — een en al teleurstelling en droefheid. Ik kon me haast niet goed houden. En daarom reed ik maar flink door. En 'k wou ook liefst niet met hem praten; want zoo'n jongen kan je soms zulke lastige vragen doen. En dat kwam me nu niet best uit — begrijp je?"

„O, stoute, lieve grootvader," riep Freek met glinsterende pret-oogen. En meteen sprong hij naar den ouden man en viel hem onstuimig om den hals.

„Schei uit, jongen, ik raak haast van de beenen. Tegen zulke aanvallen zijn mijn zwakke onderdanen niet bestand, hoor! — Ja, Gesina, 't is soms een wildebras, die jongen van je. Ik heb er mijn handen vol aan. Hij heeft me in die maanden al heel wat moeite bezorgd."

Freek keek zijn grootvader eens even van terzijde aan neen, hij dacht het wel. Grootvader meende er niets van 't Was maar een grapje. Dat kon je aan zijn leuke gezicht wel zien.

„Maar nu moeten we opstappen, hoor!" ging grootvader voort. „We gaan naar „Vredelust." En ik hoop en vertrouw, dat het nu ook voortaan een plaats van stillen vrede zal zijn. Dat was het de laatste jaren niet; want er woonde geen vrede in mijn hart. Aan jou, Gesina, kon ik alleen met bittere gevoelens denken. En daarom had ik ook geen vrede met God. Alleen waar *liefde* woont, dáár gebiedt de Heere Zijn zegen. Dat heeft zoo geduurd, totdat ik het oogenblik zag aankomen, dat Freek weg zou

gaan, en ik dus weer eenzaam zou achterblijven. Dat wou ik niet en . . . dat kòn ook niet meer. Ik had me veel te veel aan den jongen gehecht. Hèm kon ik uit mijn leven niet meer missen. Toen is er een geweldige strijd ontstaan in mijn binnenste — weken lang. Ja, ik begon meer en meer te zien, welken weg ik moest inslaan — wat de Heere wilde, dat ik doen zou. Maar ik verzette me er tegen; 'k wou dien kant niet uit. Maar de Heere is me daarbij te sterk geworden. 'k Heb mijn zonden leeren inzien. En 'k heb er ook na veel strijd en gebed vergeving voor ontvangen. De Heere heeft ze mij om Christus' wil vergeven. Nu weet ik, dat Jezus ook voor mij aan 't kruis heeft geleden en is gestorven. En sinds dien tijd vloeit mijn hart over van geluk en dankbaarheid. Ik kon niet wachten, totdat je geheel hersteld tot ons zou komen. En daarom heb ik er op aangedrongen, dat het eerder zou zijn. Je kunt bij ons zoo lang nakuren, als maar noodig is. Voor de huishouding heb ik hulp genoeg. Juffrouw Franken blijft — en Dina is er ook nog. En zoo wordt dan mijn hartewensch vervuld, dat je op het feest van Jezus' geboorte op „Vredelust” zult zijn. Hij is de Vrededorst, die niet alleen in den stal van Bethlehem, maar ook in onze harten moet geboren worden. Dan komt de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat. — Gesina, ik heb je schriftelijk al om vergeving gevraagd voor het onrecht, dat ik je in al die jaren heb aangedaan. Mag ik het nu ook nog eens mondeling doen?”

„Och vader,” snikte mevrouw Hijmans, „'t is al lang goed — 'k wou alleen, dat Herman dit oogenblik had mogen beleven.”

„Ja, ik ook,” steunde grootvader. „Dat hindert mij meer dan ik zeggen kan. — Maar ik ben toch ook dankbaar, dat de Heere jouw ziekte en Frederiks inwonen bij ons

als middelen heeft willen gebruiken, om ons te verzoenen en bij elkander te brengen. Hem alleen zij de eere!"

't Werd nu tijd om te vertrekken. Grootvader moest nog even met den directeur van het sanatorium spreken om 't een en ander te regelen. Toen konden ze gaan.

„Freek,” zei grootvader, „ga jij maar achterin zitten — bij je moeder. Ik vind het te gevaarlijk je nu bij mij te hebben,” ging hij lachend voort. „Je mocht weer eens zoo'n aanval krijgen als daar straks. Dan kon ik mijn stuur wel eens kwijtraken. En dan kregen we een ongeluk. — Vooruit jô, stap in!”

Freek was blij, dat grootvader het zoo schikte; want hij wist al niet goed, hoe het nu moest. Anders zat-ie altijd graag naast grootvader. Maar nu was 't een ander geval. Hij had moeder immers in zooveel maanden niet gezien. En daarom zat hij maar 't liefst dicht bij haar.

In een rustig gangetje ging het nu op huis aan. Er werd weinig gepraat. Maar alle drie gevoelden ze zich nameloos gelukkig en tevreden.

Bij aankomst werden ze feestelijk ontvangen. Juffrouw Franken was bijzonder vriendelijk en hulpvaardig. En Dina liep maar af en aan, om het allen zoo gemakkelijk en aangenaam mogelijk te maken. Op tafel in de huiskamer prijkte een groote taart met het opschrift: „Welkom”. En op verschillende plaatsen waren vaasjes met keurig gerangschikte bloemen geplaatst, wat de feestelijke stemming niet weinig verhoogde.

„Grootvader,” zei Freek opeens, „hoe moet het nu met ons *eigen* huis — daar in Veendorp?”

„O, dat komt wel terecht, jongen.”

„Maar gaan we daar nooit meer heen, grootvader? Kunnen we er niet eens met de auto heen — als 't eens mooi weer is en u geen rheumatiek hebt?”

„O ja, nu begrijp ik het al,” lachte grootvader. „Je wilt zeker Jan Mulder nog eens zien. En nog weer eens met zijn grappigen grootvader praten. Is 't niet zoo?”

„Ja grootvader, u hebt het ineens geraden,” riep Freek met schitterende oogen. „Doen we 't eens, grootvader?”

„Ja zeker, aanstaanden zomer moet het bij leven en welzijn dan maar eens wezen. Ik wil dien alleraardigsten grootvader van Jan Mulder ook wel eens zien. 't Lijkt me bepaald een wondermensch,” zei mijnheer Hijmans een beetje plagerig.

„O, maar u begint er al héél veel op te lijken,” be-weerde Freek met vuur. „U bent héél anders dan . . . dan . . . in 't eerst.”

„Ja, toen vond je me „een nare man”, hè?” lachte grootvader. „Ja, ja, dat heb je gezegd, Freek. — Kom jongen, bloos er maar niet over. Je hadt toen groot gelijk, dat je 't zoo voor je moeder opnam. Je liep alleen maar een beetje te hard van stapel. En dàt was niet goed. Maar nu willen we er niet meer over praten. — Wat ik zeggen wou — we kunnen dien Jan Mulder met de Paaschvacantie wel eens uitnoodigen om hier te komen logeeren. Hoe lijkt je dat?”

„O, grootvader, wat zou ik dàt graag willen. En Jan vindt het natuurlijk ook reusachtig leuk. Ik wou, dat het al Paschen was . . .”

„Zoo, zoo, maar dat duurt nog wel een poosje. — Kom, we gaan maar aan tafel. Ik begin trek te krijgen. En ik denk, dat die mooie taart jou ook wel toelacht. Is 't niet?”

„Nou, fijn!” juichte Freek met een blik naar de flinke stukken, die juffrouw Franken er juist afgesneden had.

Allen zetten zich aan den feestdich. Toen zei grootvader:

„Laten we nu eerst den Heere om een zegen vragen. En Hem danken voor de onverdiende goedheid ons allen bewezen.”

Freek voelde zich onder het gebed zonderling ontroerd. Zoo had hij grootvader nog nooit hooren bidden. Wat het was, zou hij niet onder woorden kunnen brengen. Maar je werd er stil van en voelde de tranen in je oogen komen — tranen van blijdschap, van stille vreugde.

Ook na het gebed bleef het een tijdlang stil. En toch gevoelde men zich op dat oogenblik zoo nauw, zoo innig aan elkaar verbonden.

Ongemerkt vatte Freek grootvaders hand en drukte die héél innig, terwijl hij met zijn andere moeders arm greep en die stijf tegen zich aandrukte. Dit heerlijk oogenblik van saamhoorigheid bleef hem zijn leven lang bij.

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Er komt een brief	7
II. Juffrouw Franken	14
III. Op reis naar grootvader	19
IV. Freek krijgt een vriendje	22
V. Grootvader en Freek worden boos op elkaar	27
VI. Een middagje bij Theo	37
VII. Fannie krijgt kindertjes	48
VIII. Hoe het met Freek's moeder ging	59
IX. Freek's verjaardag	63
X. Moeder wordt beter	73
XI. Naar moeder	80
